

**CONSELL SOCIAL
DE LA LLENGUA CATALANA**

**REVISIÓ DELS DOCUMENTS APROVATS PEL
CONSELL SOCIAL DE LA LLENGUA CATALANA**

G CONSELL SOCIAL
O LLENGUA CATALANA

I
B

SUMARI

1. Introducció	3
2. Anàlisi del marc normatiu en matèria lingüística de les Illes Balears	7
3. Anàlisi de la situació lingüística del sector sanitari de les Illes Balears	15
4. Informe i propostes de polítiques lingüístiques de cohesió social	26
5. Estudi sobre estratègies de promoció de l'ús de la llengua catalana entre la població jove en àmbits no formals, amb especial atenció a les xarxes socials	31
6. Aproximació al sector audiovisual de les Illes Balears. Actuacions prioritàries per garantir els drets lingüístics dels ciutadans	38
7. Treballar les actituds lingüístiques per reforçar la presència social de la llengua catalana a les Illes Balears	47
8. Reflexions a mode de conclusió	55

1. INTRODUCCIÓ

En la sessió del Ple del Consell Social de la Llengua Catalana celebrada el 14 de desembre de 2020 es va acordar crear una ponència per revisar tots els documents aprovats per aquest òrgan d'assessorament i consulta d'ençà que va reiniciar l'activitat el 2015. L'encàrrec del Ple va ser el següent: «Crear una ponència que aplegui les propostes aprovades pel Consell Social de la Llengua Catalana a través dels treballs de les ponències i reculli les propostes d'actuació per als agents prevists, amb l'objectiu de vehicular els acords del Consell Social i assolir un compromís en l'execució de les accions». Les persones que han format part d'aquesta ponència són Maria Antònia Font Gelabert, vocal del grup H del Consell Social en representació del sindicat majoritari d'educació, que actua de presidenta; Agustina Vilaret González, vicepresidenta del Consell Social i secretària autonòmica d'Universitat, Recerca i Política Lingüística del Govern de les Illes Balears; Antoni Llabrés Fuster, vocal del Grup E del Consell Social en representació de l'Obra Cultural Balear i professor titular de Dret Penal del Departament de Dret Públic de la Universitat de les Illes Balears, i David Jordi Llobet Martín, que actua de secretari.

La Ponència de Revisió es va constituir el 26 de maig de 2021 i s'ha reunit un total de quatre vegades. Aquest document va ser aprovat en la sessió telemàtica dels dies 25 i 26 de novembre de 2021, i va ser avaluat per la Comissió Permanent del Consell Social en la sessió del dia 1 de desembre de 2021. El Ple del Consell Social de la Llengua Catalana va aprovar el document en la sessió ordinària del dia 10 de gener de 2022.

En la sessió constitutiva de la ponència es va distribuir la tasca de revisió dels documents, que són els següents:¹

1. *Anàlisi del marc normatiu en matèria lingüística a les Illes Balears*, aprovat el dia 5 d'octubre de 2017.
2. *Anàlisi de la situació lingüística del sector sanitari de les Illes Balears*, aprovat el dia 5 d'octubre de 2017.
3. *Informe i propostes de polítiques lingüístiques de cohesió social*, aprovat el dia 5 de novembre de 2018.

---

¹ El Pla d'Actuacions en Matèria de Política Lingüística per al Quinquenni 2016-2021 no s'ha revisat perquè s'ha entès que no era objecte d'aquest document. La revisió del Pla d'Actuacions es du a terme en les memòries anuals d'execució (2016-2017, 2018 i 2019, amb l'expectativa de comptar amb una memòria de tot el quinquenni 2016-2021). Fer-ne una revisió alternativa o paral·lela resultaria reiteratiu.

4. *Estudi sobre estratègies de promoció de l'ús social de la llengua catalana entre la població jove en àmbits no formals, amb especial atenció a les xarxes socials*, aprovat el dia 5 de novembre de 2018.
5. *Aproximació al sector audiovisual de les Illes Balears. Actuacions prioritàries per garantir els drets lingüístics dels ciutadans*, aprovat el dia 14 de desembre de 2020.
6. *Treballar les actituds lingüístiques per reforçar la presència social de la llengua catalana a les Illes Balears*, aprovat el dia 14 de desembre de 2020.

Són sis ponències molt ben elaborades, que estan actualitzades en dades, conceptes i propostes concretes, i estan estructurades per a cada àmbit treballat. S'hi troba tota la informació, les pautes i els arguments que es necessiten per posar en marxa les propostes que s'hi fan. Hi ha informes, articles, bibliografia, reculls d'informació que es poden consultar en línia, informació de pàgines web, exemples de plans i acords d'altres parts del territori i del món per dur a terme accions efectives que tinguin una incidència positiva en l'ús de la llengua pròpia del territori, en el seu reconeixement social, en l'acceptació de la diversitat lingüística i cultural, l'atenció als drets dels parlants; en definitiva, a donar entre tots un impuls a la normalització del català a les Illes Balears, la qual cosa repercuteix en un ús més gran de la llengua catalana a tot el territori on es parla.

Aquests documents posen a l'abast de l'administració, les institucions, les entitats que treballen per la llengua catalana i tots els membres que participen del Consell Social, les idees, les estratègies, la cronologia i les propostes que faciliten la planificació i la posada en marxa de les accions que s'hi proposen. Certament la tasca és ingent i requereix fermesa i voluntat política per engegar les propostes, capacitat de feina i convicció per part de les persones que han de col·laborar a dur-les a terme, capacitat també per implicar-hi tothom i fer-ho de forma persistent i continuada en el temps.

Els documents també són formatius. Ensenyen i obren portes a més coneixements. Són una guia segura, ordenada, completa, flexible, orientativa, i faciliten a les persones responsables de dur endavant les accions que s'hi contenen el fet d'iniciar-les i aconseguir els objectius proposats.

El treball de la ponència ha estat revisar i extreure'n les propostes i, per tant, donar compliment a l'encàrrec fet pel Ple del Consell Social. Ha consistit, en una primer part, a fer una lectura acurada dels documents, extreure'n les propostes acompanyades d'alguns dels arguments indissociables que les fan més entenedores i necessàries i assenyalar els agents executors.

Algunes de les propostes recollides en aquest document ja s'han duit a terme, d'altres no o estan a mig camí de ser realitzades.

S'hi troben línies de treball molt ben estructurades que es poden agrupar en sis apartats. En primer lloc, les propostes legislatives, que passen per la iniciativa legislativa del Parlament de les Illes Balears o del Govern de les Illes Balears, per desplegar lleis que ja estan aprovades, com la Llei de creació del Consell Audiovisual, o bé per assegurar el compliment de les normes vigents, com l'aplicació de la Llei de funció pública pel que fa a la capacitat lingüística del personal. En aquest sentit, cal establir una normativa per garantir la disponibilitat lingüística al comerç o la capacitat lingüística dels monitors i formadors que treballen amb joves en el camp del lleure i de l'esport, i modificar la legislació vigent per establir mecanismes de control, inspecció i sanció de l'incompliment de la normativa lingüística. També és molt important treballar per garantir la presència de totes les llengües de l'Estat a la Llei general de comunicació audiovisual o pel model lingüístic escolar a Llei d'educació de les Illes Balears.

En segon lloc, també s'hi troben plans estratègics, projectes o acords marc entre institucions, entitats i administracions: acords de col·laboració entre forces polítiques per a la immigració, plans de comunicació a sanitat, pla d'indústria, pla d'actuació per a la convivència equitativa en la diversitat, projectes interculturals al conjunt de les Illes Balears, a l'àmbit insular i al municipal, convenis, tot de projectes que han d'implicar conselleries en conjunt i en tots els seus àmbits, com són la d'Afers Socials i Esports, la de Salut i Consum o la de Fons Europeus, Universitat i Cultura. També hi ha accions amb l'Estat i amb institucions internacionals, com el Consell d'Europa, o les relacions que s'han d'establir amb els consolats.

En tercer lloc, una part important de les propostes passen per tenir una dotació pressupostària. El compromís d'un govern es veu també en la distribució del pressupost. Fan falta recursos econòmics per dur a terme la feina que implica posar en marxa tot aquest entramat de propostes que fan els documents revisats i que tenen una incidència clara en la integració de les persones nouvingudes, la cohesió social, l'atenció als drets dels ciutadans, el treball pel respecte a les persones, el seu benestar emocional, la igualtat d'oportunitats, la qualitat de l'atenció sanitària... per esmentar només les que tenen més rellevància. No tota la normalització lingüística s'ha de fer amb el pressupost de la Direcció General de Política Lingüística o amb el pressupost de les direccions insulars dels consells insulars o dels ajuntaments. És necessari i urgent que aquests organismes públics tinguin una bona dotació econòmica, però la dotació pressupostària també pot sortir d'altres conselleries, ja que, quan destinen recursos econòmics a la cohesió social i treballen pel català, també fan normalització lingüística o,

quan es posa en marxa el Consell Audiovisual, en compliment de les seves funcions i compromisos amb la llengua, també fa normalització lingüística.

En quart lloc, un altre dels capítols importants són la demanda d'estudis, informes, enquestes, mapes sociolingüístics, anàlisis comparatives, estudis del lleure, de l'esport, del món educatiu, de l'ús social de la llengua, d'espectadors dels mitjans de comunicació o un informe d'impacte lingüístic en el procés d'elaboració de la normativa autonòmica. S'han de tenir en compte els documents i els informes que elaboren el Grup de Recerca Sociolingüística de les Illes Balears (GRESIB), la Fundació Gadeso, l'Institut Municipal d'Informàtica de Palma, i el Consell Escolar de les Illes Balears, així com altres fonts documentals acreditades.

En cinquè lloc, hi ha l'elaboració i la difusió de campanyes, tallers de sensibilització, argumentaris, accions de foment i dinamització de la llengua per incentivar l'ús del català i contrarestar discursos negatius que perjudiquen la llengua catalana i el plurilingüisme equitatiu, fomentar la valoració positiva de la diversitat i, al mateix temps, fer pedagogia entre la població per al respecte de la diversitat lingüística i cultural.

En sisè lloc, s'hi troben propostes de formació per garantir l'accés a tota la població al coneixement del català. Cal facilitar cursos als treballadors als seus centres de treball, si pot ser en horari laboral, donar el màxim de facilitats amb una oferta variada i gratuïta de cursos de català de diferents nivells a tot el territori per garantir que tota la població té coneixements de català. També es pot treballar en la millora dels coneixements, com seria una segona fase del pla de reciclatge dels docents. També és molt important promoure el voluntariat lingüístic i els plans d'acolliment per a tota persona nouvinguda, uns plans que s'han de generalitzar sobretot dins els col·lectius en què es necessita personal format a fora i que desconeix la llengua i la cultura de les Illes Balears. Aquests plans suposen una millora en la integració social i laboral, un enriquiment cultural per a aquestes persones.

Per acabar aquesta introducció, s'ha de dir que és responsabilitat de tots els poders públics promoure la normalització lingüística fins a arribar a la igualtat plena de les dues llengües quant als drets dels ciutadans, tal com preveu l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears. És necessari estimular la participació activa dels agents i la coordinació entre els diferents consells socials per aprofitar la feina feta i compartir les iniciatives a tot el territori de parla catalana.

2. ANÀLISI DEL MARC NORMATIU EN MATÈRIA LINGÜÍSTICA DE LES ILLES BALEARS

El text *Anàlisi del marc normatiu en matèria lingüística de les Illes Balears*, elaborat per la Ponència de Planificació i aprovat pel Ple del Consell Social de la Llengua Catalana el dia 5 d'octubre de 2017 (i la part que fa referència a l'educació i la formació, el dia 5 de novembre de 2018), és fruit d'un encàrrec del Ple del Consell Social el dia 7 de juliol de 2016, que consistia a «revisar el marc normatiu, detectar necessitats i mancances, i proposar iniciatives legislatives, incloent-hi les previstes en el Pla d'Actuacions en Matèria de Política Lingüística per al Quinquenni 2016-2021».

La ponència estava integrada pel president, Joan Francesc López Casanovas; els vocals Gabriel Bibiloni Canyelles, Bartomeu Colom Pastor, Noèlia Marín Sugrañes, Maria Antònia Ramis Sastre i Joan Albert Villaverde Vidal, i la secretària del Consell Social, Margalida Pons Amengual.

Cal dir que el contingut del document no respon en la seva totalitat al títol, perquè se centra en l'anàlisi del marc normatiu d'uns àmbits determinats (lleure, àmbit socioeconòmic, mitjans de comunicació, i educació i formació) i en deixa fora d'altres, com, per exemple, els usos institucionals o la funció pública, en particular la sanitat (el Consell Social de la Llengua Catalana va aprovar el document *Anàlisi de la situació lingüística del sector sanitari de les Illes Balears*, però no conté referències al marc legal ni en fa cap revisió).²

En tot cas, cal apuntar que, com ja s'ha explicat en la introducció, la tasca s'ha centrat exclusivament en la revisió d'altres documents del Consell Social de la Llengua Catalana i ha deixat fora de l'anàlisi el Pla d'Actuacions en Matèria de Política Lingüística per al Quinquenni 2016-2021. Aquest pla conté fins a 56 accions de naturalesa *reguladora*, això és —així s'indica— «quan impliquen l'aprovació d'algun tipus de norma, reglament, acord de voluntats, etc.» (pàg. 5).³ Val a dir que no totes comporten pròpiament una

---

2 A la introducció del text analitzat s'indica que el propòsit inicial era centrar-se en l'estudi de sis àmbits: al costat dels quatre esmentats, s'hi trobaven l'àmbit jurídic i l'àmbit administratiu, que finalment en quedaren fora. Se'n prioritzaren tres (lleure, relacions socioeconòmiques i mitjans de comunicació) i amb posterioritat s'hi va afegir l'àmbit de l'educació i formació. En qualsevol cas, la previsió de la Ponència era ampliar els àmbits objecte d'anàlisi en futurs documents complementaris (pàg. 4).

3 «En els àmbits en què el legislatiu autonòmic tenguí competències, el coneixement i l'ús de la llengua s'han de regular normativament, si cal, com a via per garantir legalment que els ciutadans puguin exercir els seus drets lingüístics. En els àmbits en què el legislatiu autonòmic no tenguí competències, s'ha de promoure la regulació normativa en el mateix sentit. La regulació pot tenir caràcter incentivador (proporcionar avantatges als agents que es comprometen amb la satisfacció dels drets lingüístics dels ciutadans) o bé coercitiu (establir principis sancionadors, amb les modulacions que calgui, en els casos en què s'incompleixi la

proposta de revisió normativa i només molt *lato sensu* poden ser considerades de caràcter regulador (per exemple, les que fan referència a la signatura de convenis: accions 40, 49, 57, etc.; d'altres amb contingut heterogeni: 60, 61, 64, etc.) i d'altres que mostren un contingut reiterat (per exemple, accions 25 i 29). Les accions qualificades com a reguladores en el Pla són: en l'àmbit del dret a accedir al coneixement de la llengua catalana: accions 18, 21, 23, 24 i 25; en l'àmbit del lleure: accions 27, 29, 31, 32, 34, 35, 40 i 42; en l'àmbit assistencial i sanitari: accions 46, 47, 48, 49, 50, 51, 60, 61, 64, 65, 66, 70, 71; en les relacions comercials i en l'àmbit dels serveis: 75, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 93, 99, 101, 105, 109, 113 i 114; i en l'àmbit comunicatiu: 115, 116, 117, 118, 119, 126, 127, 128, 131 i 132).

2.1. Propostes de caràcter general⁴

- a) Modificació de la legislació vigent per a establir mecanismes de control, inspecció i sanció de l'incompliment de la normativa lingüística (pàg. 72): no consta cap acció específica en aquest sentit. En tot cas, cal deixar constància de la creació de l'Oficina de Defensa dels Drets Lingüístics a les Illes Balears (ODDL: Decret 89/2019, de 29 de novembre), que es posa en funcionament el mes de desembre de 2020.
- b) Creació d'un òrgan permanent de seguiment de les polítiques lingüístiques institucionals (pàg. 72): actualment, en l'àmbit de l'Administració de la CAIB i el sector públic instrumental (vegeu l'article 5 del Decret 49/2018), la Comissió Interdepartamental de Política Lingüística té atribuïdes, entre d'altres, les funcions de vetlar pel compliment de la legislació vigent en la matèria, coordinar les actuacions de foment d'ús del català o elaborar informes i formular recomanacions sobre aspectes relatius a la promoció de l'ús de la llengua. També el Consell de Mallorca compta amb una Comissió Interdepartamental de Política Lingüística (se n'ha provat el Reglament recentment: Acord de Ple de 14-10-2021).
- c) Exigència d'un informe d'impacte lingüístic en el procés d'elaboració de la normativa autonòmica (pàg. 73): l'article 4 del Decret 49/2018 estableix que «[e]ls òrgans responsables dels procediments d'elaboració de disposicions de naturalesa reglamentària han de vetlar perquè els principis prevists en l'article 1 d'aquest Decret es reflecteixin adequadament en la norma que s'elabora» i l'article 60.2.g) de la Llei 1/2019, que la memòria de l'anàlisi d'impacte normatiu, dins del procediment d'elaboració normativa (avantprojectes de llei, decrets

---

normativa). Les actuacions legislatives convé que vagin acompanyades d'actuacions legitimadores i d'actuacions facilitadores» (pàg. 5, nota 4).

4 Queden fora de consideració les que no impliquen una proposta de naturalesa normativa.

legislatius i disposicions reglamentàries) pot incloure «[q]ualsevol altre aspecte, inclosos els de caràcter lingüístic, que resulti rellevant a criteri de l'òrgan que tramita el procediment».⁵ Caldria examinar si amb aquestes previsions n'hi ha suficient o si seria preferible l'exigència expressa d'un informe d'impacte lingüístic preceptiu emès per la Direcció General de Política Lingüística de la mateixa manera que fa l'Institut Balear de la Dona en relació amb l'impacte de gènere (article 5 i disposició final tercera de la Llei 11/2016 i article 59.1.b) de la Llei 1/2019).

- d) Recuperació dels continguts del Decret 100/1990, de 29 de novembre, regulant l'ús de les llengües oficials de l'Administració de la CAIB (pàg. 73): s'ha aprovat en aquest sentit el Decret 49/2018, de 21 de desembre, sobre l'ús de les llengües oficials en l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (Decret d'usos lingüístics).

2.2. Àmbit del lleure (pàg. 8-18 i 74-75)

De l'aprovació del document ençà s'ha aprovat la Llei 4/2017, de 12 de juliol, d'indústria de les Illes Balears. En l'article 9.2.p) es disposa que en el Pla d'indústria s'han de preveure mesures destinades al foment de l'ús de la llengua catalana. Es tracta de l'única referència lingüística que conté (vegeu les previsions del document quan el text legal es trobava encara en fase d'elaboració: pàg. 74).

D'altra banda, el mes de desembre de 2018 es crea l'Institut d'Indústries Culturals de les Illes Balears (ICIB). D'acord amb els seus Estatuts (Decret 50/2018, de 21 de desembre), té la naturalesa d'entitat pública empresarial.

Pel que fa a les propostes de revisió normativa contingudes en el treball, són les següents:

- a) Exigència del requisit lingüístic per a obtenir una titulació de professor o monitor, de formador o educador en l'esport i en el temps del lleure (pàg. 74): actualment el Govern de les Illes Balears tramita un Avantprojecte de Llei del lleure educatiu per a infants i joves de les Illes Balears i un Avantprojecte de Llei de polítiques per a la joventut de les Illes Balears. Cap de les dues propostes no preveuen regular aquest aspecte.

---

⁵ Amb caràcter general, dins la memòria de l'anàlisi d'impacte normatiu (vegeu l'article 60 de la Llei 1/2019) cal incorporar el relatiu a l'orientació sexual i la identitat de gènere (vegeu així mateix l'article 32 de la Llei 8/2016), sobre la infància i l'adolescència (article 11 de la Llei 9/2019) o sobre la família (disposició addicional desena de la Llei estatal 40/2003).

- b) Inclusió de l'obligatorietat d'utilitzar el català en la normativa corresponent i en els plecs de condicions en els encàrrecs a tercers, proveïdors, contractacions externes, activitats subvencionades o amb suport de les administracions públiques (pàg. 74): Es desconeix la incidència pràctica de les previsions del Decret 49/2018 en matèria de contractació (article 24) o en relació a l'ús de la llengua catalana en les manifestacions esportives que rebin el suport o la col·laboració de la CAIB o en els actes que subvencioni o patrocini (article 25.2 i 3, respectivament).
- c) Modificació de la legislació esportiva per preveure l'ús del català en els espectacles esportius, la burocràcia federativa i dels clubs, etc. (pàg. 74): actualment el Govern de les Illes Balears tramita un Avantprojecte de Llei de l'activitat física i l'esport de les Illes Balears, que no preveu regular aquest aspecte.
- d) Aprovació d'una normativa en l'àmbit cinematogràfic que garanteixi la possibilitat de consumir cinema parlat, doblat o subtitulat en català, amb la introducció de quotes lingüístiques de distribució i exhibició per als productes cinematogràfics (pàg. 75): no consta cap acció en aquest sentit (vegeu així mateix, sobre aquest punt, el que se'n diu a l'àmbit dels mitjans de comunicació).

2.3. Àmbit socioeconòmic (pàg. 19-37 i 76-77)

En el document es proposa incorporar a les futures iniciatives legislatives en la matèria un catàleg de drets lingüístics dels consumidors, tot recuperant i actualitzant les previsions contingudes en l'article 8 de la derogada Llei 11/2001, de 15 de juny, d'ordenació de l'activitat comercial a les Illes Balears (pàg. 76). En aquest moment es troba en fase d'elaboració l'Avantprojecte de Llei de protecció de les persones consumidores i usuàries de les Illes Balears (tercera versió de l'esborrany: juliol de 2021): vegeu els articles 4.f), 12.3, 29, 42.2, 52.c), 75.1.c), 84.II.35, i la disposició addicional tercera. Cal dir que, almenys en la darrera versió coneguda, no es preveu regular la disponibilitat lingüística de les empreses (a la Llei 11/2001 es preveia per a empreses de més de 3 treballadors; la Llei 11/2014, de 15 d'octubre, de comerç de les Illes Balears no conté una disposició equivalent) ni es conté cap referència a les obligacions d'ús del català en la senyalització interna i externa dels establiments comercials (tampoc no ho preveu la Llei 11/2014 i sí que ho feia, en canvi, la Llei 11/2001).

D'altra banda, es proposa també regular les obligacions de les empreses públiques, empreses concessionàries i empreses que ofereixen serveis públics en matèria lingüística (documentació, retolació, comunicació, etc.):

aquest objectiu s'ha d'entendre assolit amb l'aprovació del Decret 49/2018, de 21 de desembre, sobre l'ús de les llengües oficials en l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears (Decret d'usos lingüístics). D'acord amb l'article 2.1 d'aquest Decret, resulta d'aplicació a les entitats regulades en la Llei 7/2010, de 21 de juliol, del sector públic instrumental. Vegeu així mateix la disposició addicional vuitena, de desplegament de la disposició addicional cinquena de la Llei 3/2003, de 26 de març, de règim jurídic de l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears.

2.4. Mitjans de comunicació (pàg. 38-54 i 77-80)

De l'aprovació del document ençà s'ha produït un fet rellevant, que és l'elaboració de l'Avantprojecte de Llei general de comunicació audiovisual,⁶ per part del Ministeri d'Assumptes Econòmics i Transformació Digital, en transposició de la Directiva 2010/13/UE. Segons el text de l'Avantprojecte, els serveis televisius a petició (Netflix, HBO, etc.), hauran de garantir una quota mínima del 30 % del seu catàleg per a obres audiovisuals europees i, d'aquesta quota, el 50 % haurà de ser en castellà o en altres llengües oficials (article 114.2). Això és, no s'introdueix cap percentatge concret de quota d'obra audiovisual en llengües oficials altres que el castellà (en termes semblants en el cas dels serveis de comunicació audiovisual lineal: article 113.2). Tampoc s'hi preveu l'obligació d'incorporar els doblatges o subtítolats ja existents en una llengua oficial en els catàlegs dels serveis a petició.

Pel que fa a les propostes de revisió normativa contingudes en el document, són les següents:⁷

- a) Creació d'un organisme que agrupi els mitjans audiovisuals de titularitat pública dels territoris de parla catalana, creació de mitjans de comunicació compartits i creació d'un consell audiovisual de l'espai comunicatiu comú (pàg. 78): no consta cap acció en aquest sentit (s'ha impulsat la plataforma de continguts audiovisuals Bon Dia TV, tot i que no és pròpiament un organisme).
- b) Modificació de la Llei 5/2013, d'1 d'octubre, audiovisual de les Illes Balears, per incorporar-hi referències explícites a la llengua catalana als mitjans de comunicació (pàg. 78): no consta cap acció en aquest sentit.

---

⁶ https://portal.mineco.gob.es/RecursosArticulo/mineco/ministerio/participacion_publica/audiencia/ficheros/210628-APL-Com-Audiovisual-2.pdf.

⁷ Queden fora de consideració altres actuacions de naturalesa diversa, com les consistents en reclamar el compliment de la legalitat vigent, com per exemple l'aplicació de la previsió de l'article 26 de la Llei 15/2010, de 22 de desembre, de l'Ens Públic de Radiotelevisió de les Illes Balears (pàg. 78-79), o del Decret 31/2006, etc.

- c) Modificació del Decret 36/2008, de 4 d'abril, pel qual es regula el règim jurídic aplicable a l'atorgament de títols habilitants per a la prestació del servei de radiodifusió sonora per ones terrestres i la inscripció d'aquests títols en el Registre de Títols Habilitants per a la Radiodifusió Sonora en l'àmbit de la comunitat autònoma de les Illes Balears, per incloure-hi l'ús del català entre les obligacions essencials que han d'assumir els titulars dels títols habilitants (article 9), i per garantir que els plecs dels concursos d'adjudicació d'emissores comercials incloguin explícitament l'ús del català entre els criteris de selecció (article 14.2) (pàg. 80): no consta cap acció en aquest sentit.

2.5. Àmbit d'educació i formació (pàg. 55-71 i 81-83)

De l'aprovació del document ençà s'han produït canvis rellevants (o es troben en camí de materialitzar-se) en relació al marc legal del català en l'àmbit educatiu.

D'una banda, pel que fa a la legislació estatal, s'aprova la Llei orgànica 3/2020, de 29 de desembre, que modifica la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació (LOE), i suprimeix, entre d'altres disposicions que regulen aspectes lingüístics, l'incís de la disposició addicional trenta-vuitena en la versió de la Llei orgànica 8/2013, de 9 de desembre (LOMCE) que proclamava el caràcter vehicular del castellà com a llengua d'aprenentatge.

Quant a la legislació de les Illes Balears, actualment es troba en fase de tramitació parlamentària el Projecte de Llei d'educació de les Illes Balears.⁸

Pel que fa a les propostes de revisió normativa contingudes en el document, són les següents:⁹

- a) Reforma de la Constitució de 1978 i de l'Estatut d'autonomia per a incloure-hi el deure de conèixer la llengua catalana (pàg. 81): no consta cap acció per assolir aquest objectiu (la inclusió d'aquest deure a l'Estatut de Catalunya es va considerar constitucional només si s'interpreta que no es tracta d'un deure generalitzat, sinó restringit als àmbits de l'educació i la funció pública: vegeu la STC 31/2010, FJ14b).
- b) Reforma de l'article 145 de la Constitució de 1978 (prohibició de la federació entre comunitats autònomes) (pàg. 81): no consta cap acció en aquest sentit.

---

⁸ <http://web.parlamentib.es/repositori/publicacions/10/bopibs/bopib-10-107.pdf#page=12>.

⁹ No es prenen en consideració aquells aspectes que no afecten directament qüestions normatives: per exemple, entre molts d'altres, augmentar la dotació econòmica per al projecte de dinamitzadors lingüístics als centres docents, fomentar els intercanvis entre centres catalanoparlants, desenvolupar noves metodologies d'ensenyament, etc.

- c) Derogació de la Llei orgànica 8/1983, de 9 de desembre, per a la millora de la qualitat educativa (LOMCE) (pàg. 82): la Llei orgànica 3/2020, de 29 de desembre, que modifica la Llei orgànica 2/2006, de 3 de maig, d'educació (LOE), va suprimir, entre d'altres disposicions que regulen aspectes lingüístics, l'incís de la disposició adicional trenta-vuitena en la versió de la Llei orgànica 8/2013, de 9 de desembre (LOMCE) que proclamava el caràcter vehicular del castellà com a llengua d'aprenentatge.
- d) Establiment de l'exigència de competència lingüística per al professorat de la Universitat de les Illes Balears (UIB) i dels centres que imparteixen ensenyament superior (pàg. 60, 61, 65-67 i 82-83): no consta cap acció en aquest sentit en el cas de la UIB; en el cas dels centres d'ensenyament superior, fins i tot s'aprova una mesura regressiva, l'Ordre del conseller d'Educació i Formació Professional de 9 de juliol de 2021 de modificació de l'Ordre del conseller d'Educació i Universitat de 8 de març de 2018 per la qual es fixen les titulacions que cal tenir per fer classes de i en llengua catalana pròpia de les Illes Balears, a l'ensenyament reglat no universitari, se n'estableixen les equivalències, es defineix el Pla de Formació Lingüística i Cultural (FOLC), es regulen les condicions de l'exempció de l'avaluació de la llengua catalana i literatura en ensenyaments no universitaris i es determinen les funcions i la composició de la Comissió Tècnica d'Assessorament per a l'Ensenyament de i en Llengua Catalana. S'hi disposa (disposició adicional única) que el règim específic aplicable en matèria de capacitació en llengua catalana en la selecció de professorat d'ensenyaments artístics superiors es determinarà en el reglament d'organització i funcionament acadèmic d'aquests centres. Aquests centres (Conservatori Superior de Música i Dansa de les Illes Balears i Escola d'Art Dramàtic de les Illes Balears), gestionats per la Fundació per a la Música i les Arts Escèniques de les Illes Balears, queden fora, per tant, de la regulació de l'Ordre de 8 de març de 2018 (denominada Ordre FOLC).
- e) Elaboració d'un projecte per a regular els usos lingüístics a la UIB (pàg. 67): actualment, la UIB compta amb un Reglament d'usos lingüístics (Acord normatiu de 21 de març de 2018).
- f) Aprovació de nova normativa en matèria de normalització lingüística als centres públics, privats concertats i privats per millorar aspectes de l'actual: en aquest moment es troba en tramitació (vegeu més amunt) el Projecte de Llei d'educació de les Illes Balears, que regula aquesta matèria.

- g)* Modificació de l'oferta d'una segona fase del reciclatge de llengua i cultura catalanes per a reforçar la competència adquirida pels docents, i concreció de la formació específica per a professorat de persones adultes i de règim general i de tot el professorat de formació professional, de règim especial i professorat especialista al qual ara no es demana cap requisit (pàg. 66).
- h)* Exigència d'acreditació del coneixement del català a les persones encarregades dels serveis de menjador dels centres docents i de les activitats extraescolars (pàg. 67): no consta cap acció en aquest sentit.
- i)* Ratificació per part de l'Estat espanyol dels apartats de la Carta europea de les llengües regionals o minoritàries (CELROM) que fan referència a l'ensenyament superior (pàg. 83): no consta cap acció en aquest sentit. Es refereix a l'article 9.e).I de la CELROM (comprometre's «a fer possible un ensenyament universitari i altres formes d'ensenyament superior en les llengües regionals o minoritàries»); l'Estat només va ratificar l'article 9.e).III.
- j)* Creació d'un òrgan de seguiment de la CELROM, de naturalesa estatal (pàg. 66).

3. ANÀLISI DE LA SITUACIÓ LINGÜÍSTICA DEL SECTOR SANITARI DE LES ILLES BALEARS

L'encàrrec que va rebre aquesta ponència va ser el següent: «Avaluar les problemàtiques i ordenar les necessitats específiques del sector sanitari i detectar les millors estratègies per incidir-hi i planificar de forma més adequada l'execució de les actuacions en aquest àmbit amb l'objectiu de garantir els drets lingüístics dels ciutadans».

Les persones que hi van participar són el president, Isidor Marí Mayans; els vocals Benito Pròsper, Marta Fuxà Vidal, Zohra Laaroussi-Elkati Ben Abdellah, Bartomeu Riera Rodríguez, Maria Teresa Novella Duran, Mireia Garcia Orellana, M. Antònia Font i Gabriel Lladó, i la secretària del Consell Social, Margalida Pons Amengual.

El text elaborat per la ponència va ser aprovat pel Ple del Consell Social el dia 5 d'octubre de 2017.

3.1. L'enfocament inicial

El document parteix de tres perspectives: la dels pacients i usuaris, la dels professionals de la sanitat i la dels responsables polítics i tècnics de l'Administració. L'objectiu comú de tots els col·lectius implicats és la comunicació i la intercomprensió entre usuaris i professionals de la salut com a element vital en la qualitat de l'assistència sanitària. Gràcies a un treball elaborat pel GRESIB, sabem que el 2009 el 80 % del personal sanitari entenia el català i que només un 10 % s'hi mostrava reticent. El document estableix, com una acció central en els programes de qualitat assistencial, dos pilars importants. El primer és la capaciació lingüística de tot el personal dels serveis sanitaris i el segon és l'adopció de criteris lingüístics adequats en la gestió del personal i en la gestió de les comunicacions per part des responsables dels centres i serveis de salut. L'objectiu, per tant, és que els usuaris puguin ser ben atesos en qualsevol de les dues llengües oficials, per la qual cosa s'han d'adoptar mesures graduals i progressives, fet que no ha de suposar en cap cas un ajornament o una renúncia.

3.2. L'ordenació de les actuacions

El document analitzat recull propostes del Pla d'Actuacions en Matèria de Política Lingüística i d'altres que no hi estaven incloses. Les propostes del Pla són les que figuren numerades, i la resta són les que es proposen en el document analitzat. S'hi indica la informació que es té sobre el grau d'execució de l'actuació o de la proposta.

A. Actuacions de caràcter informatiu i organitzatiu.

- a) Dissenyar un pla de comunicació que doni a conèixer als usuaris, als professionals, als responsables del sistema sanitari i a tota la societat quina és la justificació i quin és l'objectiu de les actuacions que es duran a terme, basades en el principi que exposa el document annex «Una atenció sanitària i social de qualitat ha de ser respectuosa amb la diversitat lingüística i cultural. Bases per a l'elaboració d'un pla de comunicació».

- No consta cap acció en aquest sentit.

Acció 69: Difusió d'una campanya per promoure l'ús, principalment oral, de la llengua catalana en l'atenció al pacient o a l'usuari, com a eina de millora qualitativa del servei sanitari i assistencial i com a garantia dels drets dels pacients o usuaris catalanoparlants. (La campanya podria mostrar tots els agents implicats: des de pacients fins a metges o infermers. Una fórmula possible seria la visualització de professionals de l'àmbit sanitari o assistencial que, un cop han vingut a les Balears, han après la llengua catalana i l'empren en l'entorn laboral amb pacients i usuaris.)

- No consta cap acció en aquest sentit.

L'acció 68 també hi té relació: Difusió, entre els usuaris i els treballadors de la sanitat pública, del coneixement dels drets lingüístics i la garantia del seu exercici i compliment.

- No consta cap acció en aquest sentit.

- b) Constituir una xarxa de coordinació de les actuacions, des del mateix disseny del pla de comunicació, que permeti identificar i implicar els responsables idonis del sistema sanitari en el procés de millora de la qualitat assistencial. Aquesta xarxa no ha de tenir un caràcter independent de les estructures ordinàries de decisió, sinó al contrari, ha d'estar plenament inscrita en els organigrames de responsabilitat i en els cicles ordinaris de programació i avaluació propis de cada organització. És important que aquesta xarxa intervengui des del primer moment en el disseny de les actuacions i en la comunicació a tots els destinataris de les finalitats que les justifiquen.

- No consta cap acció en aquest sentit.

B. Actuacions tendents a assegurar la disponibilitat dels recursos, els models lingüístics i les ofertes formatives.

a) Formació per a la capacitat lingüística del personal. L'objectiu idoni és promoure una oferta específica centrada en l'ús comunicatiu del llenguatge mèdic com a part de les ofertes formatives que es fan en horari laboral (acció 52) o adreçar els interessats a ofertes més generals (acció 54).

- S'ha duit a terme parcialment: es va fer una oferta formativa específica per al personal de l'àmbit, que es va sumar a l'organitzada pels centres d'adults, pels sindicats... La crisi sanitària generada per la pandèmia de la COVID-19 ha dificultat l'organització de cursos de capacitat, que ara es volen recuperar.

Acció 52: Oferta formativa àmplia de cursos de català que s'adapti a les necessitats dels diferents col·lectius de professionals de l'àmbit sanitari i assistencial i que prioritzi la formació bàsica dels no catalanoparlants en horari laboral.

- S'ha duit a terme parcialment, i no en horari laboral.

Acció 54: Difusió, entre tot el personal dels àmbits sanitari i assistencial, d'informació sobre les distintes ofertes formatives, tant les específiques per a aquest personal com les altres ofertes que hi pugui haver als diferents municipis o els mètodes d'autoaprenentatge (programes informàtics, en xarxa, manuals, etc.).

- S'ha duit a terme en algun moment.

Acció 53: Creació i manteniment, als hospitals de Son Espases, Son Llàtzer, Inca, Manacor, Can Misses, Mateu Orfila i Formentera, de punts d'assessorament per a l'aprenentatge on els professionals que hi tenguin interès puguin rebre orientació sobre recursos per aprendre català (materials, recursos en línia, oferta de cursos, etc.).

- Hi havia hagut algun punt d'autoaprenentatge que es va suprimir i que ara es vol recuperar.

Acció 14: Creació de nous recursos per a l'autoformació en llengua catalana i difusió dels recursos existents.

- No consta que s'hagi duit a terme.

Acció 15: Creació de punts d'assessorament per a l'aprenentatge de la llengua catalana per oferir als ciutadans informació sobre els recursos

per a l'autoformació existents i per assessorar-los durant el procés d'autoaprenentatge.

- No consta que s'hagi duit a terme.

Finalment, és necessari també promoure l'ús i l'aprenentatge del català en els sistemes ordinaris de formació dels professionals del sistema sanitari i assistencial, especialment ara que s'han desplegat estudis universitaris en medicina.

- No consta cap acció en aquest sentit.

Acció 56: Adopció de mesures per incentivar l'ús de la llengua catalana en la formació inicial i permanent dels professionals dels sectors sanitari i assistencial.

- No consta que s'hagi duit a terme.

b) Recursos lingüístics, tècnics i humans de suport a la comunicació.

Una altra actuació preliminar imprescindible és valorar i completar la disponibilitat de recursos humans dedicats a l'assessorament lingüístic i també identificar i inventariar els recursos disponibles d'assessorament lingüístic i suport comunicatiu: diccionaris i vocabularis; guies de conversa; recursos tecnològics. Localització de tota mena de recursos informàtics multilingües per a la gestió sanitària; disponibilitat de personal per atendre els serveis d'assessorament lingüístic per a la correcció dels textos. Sobre aquesta base es poden fer les previsions necessàries d'elaboració de nous recursos o d'obtenció dels existents, preferiblement, per raons d'economia d'escala, en coordinació amb els serveis lingüístics de l'àmbit sanitari dels altres territoris de llengua catalana.

- S'han posat a disposició del personal de l'àmbit sanitari recursos diversos, com ara la reedició de la *Guia bàsica de conversa sanitària*, i aviat s'editarà en línia una guia de conversa d'atenció sanitària multilingüe.

Acció 55: Elaboració i difusió d'una guia de conversa amb les expressions i el lèxic més freqüents en l'atenció mèdica, o reimpressió, si cal, i difusió de les guies existents.

- S'ha reeditat la *Guia bàsica de conversa sanitària* i aviat s'editarà en línia una guia de conversa d'atenció sanitària multilingüe en

col·laboració amb la Universitat de Barcelona, la Direcció General de Política Lingüística i el Servei de Salut de les Illes Balears.

C. Difusió de les ofertes formatives i els recursos facilitadors.

Acció 54: Difusió, entre tot el personal dels àmbits sanitari i assistencial, d'informació sobre les distintes ofertes formatives, tant les específiques per a aquest personal com les altres ofertes que hi pugui haver als diferents municipis o els mètodes d'autoaprenentatge (programes informàtics, en xarxa, manuals, etc.).

- S'ha duit a terme parcialment, i en algun moment amb més intensitat que no en temps de la pandèmia de la COVID-19.

Acció 2: Realització de campanyes informatives per divulgar els recursos per aprendre la llengua catalana que els ciutadans tenen a l'abast. Campanyes específiques adreçades als treballadors del sector sanitari.

- S'ha duit a terme en algun moment.

Acció 13: Oferta formativa àmplia de cursos de català a través dels entorns laborals que inclogui tant els nivells de coneixements generals com els específics i adreçada tant als professionals de cada sector com al personal administratiu que hi treballa directament. Treballadors del sector sanitari i assistencial.

- En l'actualitat els treballadors del sector sanitari i assistencial que estan interessats a aprendre català assisteixen a cursos organitzats per l'Escola Balear d'Administració Pública, l'Institut d'Estudis Baleàrics, els centres d'educació de persones adultes, els ajuntaments o entitats com Paraula. Centre de Serveis Lingüístics.

Acció 57: Signatura de convenis de col·laboració amb les residències del sector privat per promoure l'aprenentatge de la llengua catalana del personal que hi fa feina.

- No consta que s'hagi duit a terme.

D. Actuacions relatives a la gestió del personal.

És urgent la inclusió de clàusules relatives a la capaciació lingüística en totes les convocatòries de personal.

a) Concreció de les competències lingüístiques necessàries per als diferents col·lectius professionals.

- El Decret 8/2018 regulava la capacitació lingüística del personal estatutari del Servei de Salut de les Illes Balears. Aquest Decret ha estat declarat nul,¹⁰ i resten vigents els requisits establerts amb caràcter transitori en la Llei 4/2016.

Amb la finalitat de fer efectiu el dret dels usuaris a ser atesos en les mateixes condicions en qualsevol de les dues llengües oficials, s'han de concretar els nivells de coneixements lingüístics necessaris per a les diferents places del personal, que seran la base de les competències establertes en els procediments selectius. L'especificació d'aquests nivells de competència lingüística poden ser els mateixos per a la llengua catalana que per al castellà, ja que cada vegada hi ha més professionals de nacionalitats diverses que s'incorporen al sistema de salut de les Balears que necessitaran acreditar els coneixements de les dues llengües oficials.

Es poden considerar mèrit addicional els nivells de coneixement de les llengües oficials que superin els indispensables per a cada lloc de treball, i també els coneixements d'altres llengües usades a les Balears, més enllà de les dues oficials.

El document va considerar vàlids els mínims prevists al Projecte de Decret que regulava la capacitació lingüística del personal estatutari del Servei de Salut de les Illes Balears.

Nivells de coneixements establerts en el Projecte de decret	Nivells de coneixements establerts en el Decret 8/2018 (anul·lat)
Personal estatutari sanitari	
Grups A1, A2 i C1: certificat de nivell B2 (nivell avançat)	Grups A1, A2 i C1: certificat de nivell B1 (nivell lliandar)
Grup C2 i grup d'agrupacions professionals: certificat de nivell B1 (nivell lliandar)	Grup C2: certificat de nivell A2 (nivell bàsic). Això no obstant, per a l'accés a la carrera professional del grup C2 s'haurà d'acreditar el coneixement de la llengua catalana de nivell B1 (nivell lliandar).

---

¹⁰ Concretament, està afectat per la STSJIB núm. 14/2020, de 16 de gener, i per la STSJIB núm. 15/2020, de 16 de gener, que l'ha declarat nul, i que ha guanyat fermesa d'acord amb la Providència del Tribunal Suprem de dia 14 d'octubre de 2021.

Personal estatutari de gestió i serveis de les categories professionals de la funció administrativa	
Grup tècnic de la funció administrativa A1: certificat de nivell C1 (nivell de domini funcional efectiu)	Grup tècnic de la funció administrativa A1: certificat de nivell C1 (nivell de domini funcional efectiu)
Grup de gestió de la funció administrativa A2 i grup administratiu de la funció administrativa C1: certificat de nivell C1 (nivell de domini funcional efectiu)	Grup de gestió de la funció administrativa A2 i grup administratiu de la funció administrativa C1: certificat de nivell B2 (nivell avançat)
Grup auxiliar de la funció administrativa C2: certificat de nivell B2 (nivell avançat)	Grup auxiliar de la funció administrativa C2: certificat de nivell B2 (nivell avançat)
Personal estatutari de gestió i serveis de la resta de categories professionals i especialitats que no siguin de la funció administrativa	
Grups A1, A2, C1: certificat de nivell B2 (nivell avançat)	Grups A1, A2 i C1: certificat de nivell B2 (nivell avançat)
Grup C2 i grup d'agrupacions professionals: certificat de nivell B1 (nivell llindar)	Grup C2 i grup d'agrupacions professionals: certificat de nivell A2 (nivell bàsic)

- b) Comprovació de les competències reals dels professionals del sistema sanitari.

Aplicació de la taula de competències lingüístiques en els processos de selecció per a l'accés, el trasllat o la promoció del personal. Complementàriament és necessari fer arribar aquesta informació a tot el personal que ja es troba en funcions, a fi que pugui comprovar si disposa de la suficient capacitat lingüística, si necessita completar els seus coneixements o si disposa de coneixements addicionals més enllà dels necessaris, tant en les llengües oficials com en altres idiomes i capacitats interculturals útils en la relació amb els usuaris.

- L'aplicació de la taula de competències en els processos de selecció de personal s'ha duit a terme. Quant a la comprovació de les competències del personal que ja es troba en funcions, no consta que s'hagi duit a terme.

c) Els procediments d'accés del nou personal.

És necessari que en les convocatòries de tots els procediments d'accés (definitiu o temporal) de qualsevol tipus de plaça del personal s'informi els candidats de les competències lingüístiques inherents a l'exercici de la feina, al costat de les altres competències pròpies del lloc de treball. Si en algun cas es preveu que no hi haurà candidats suficients amb capacitat lingüística, més que posposar uns anys l'acreditació dels coneixements, cal preveure l'assignació de les places afectades amb caràcter temporal, i és indispensable almenys mantenir en la convocatòria la valoració dels coneixements lingüístics dels candidats com a mèrit preferent. És imprescindible tenir en compte l'efecte positiu que té la valoració de les competències lingüístiques en totes les convocatòries.

- S'ha aplicat el Decret 8/2018 mentre ha estat vigent. Ara estan vigents els requisits establerts amb caràcter transitori en la Llei 4/2016.

Acció 46: Establiment de l'exigència, com a requisit d'accés als llocs de feina de la sanitat pública, de la competència lingüística adequada.

- S'ha aplicat el Decret 8/2018 mentre ha estat vigent. Ara estan vigents els requisits establerts amb caràcter transitori en la Llei 4/2016.

Acció 51: Establiment de l'exigència, com a requisit d'accés per fer feina a les residències geriàtriques i altres centres assistencials de titularitat pública, de la competència lingüística adequada en llengua catalana.

- Al personal públic li són d'aplicació les disposicions establertes en la Llei de funció pública.

Acció 67: Disseny i implementació d'un pla d'acollida per a les persones que s'incorporin al sistema sanitari de les Illes Balears, procedents d'altres comunitats autònomes, sense coneixements de llengua catalana: carpeta d'acollida, curs intensiu de llengua catalana per assegurar coneixements bàsics en aquest idioma, etc.

- No consta que s'hagi duit a terme.

Acció 6: Disseny i implementació d'un pla d'acollida per a les persones que s'incorporin al sistema laboral de les Illes Balears, procedents d'altres comunitats autònomes, sense coneixements de llengua

catalana: carpeta d'acollida, curs intensiu per assegurar els coneixements bàsics de llengua catalana, etc.

- No consta que s'hagi duit a terme.

E. Directrius relatives a l'ús de les llengües en les diferents situacions i modalitats de comunicació.

És preferible establir l'ordenació de l'ús de les llengües en les diferents situacions i modalitats de comunicació de l'àmbit sanitari amb el caràcter de directrius flexibles, tendents a identificar i subratllar les millors pràctiques, i no tant com un conjunt de regles de caràcter marcadament preceptiu.

Acció 47: Aprovació d'un reglament per a l'ús de la llengua catalana en tot l'àmbit del Servei de Salut de les Illes Balears.

- El Decret 49/2018, sobre l'ús de les llengües oficials en l'Administració, inclou els usos lingüístics en l'àmbit del Servei de Salut.

Acció 50: Inclusió, en el procés d'assignació de facultatius (per exemple, els metges de capçalera), d'un criteri d'opció lingüística que permeti a l'usuari triar (o manifestar preferència per) un professional d'acord amb la disponibilitat lingüística d'aquest.

- No consta que s'hagi duit a terme.

Acció 58: Normalització dels rètols, les capçaleres dels impresos, els segells de goma i altres elements similars en tot l'àmbit del Servei de Salut de les Illes Balears: hospitals, centres d'atenció primària, etc.

- S'ha duit a terme per a les capçaleres, els segells i altres elements, i es revisa que es compleixi sistemàticament en el cas dels rètols no permanents.

Acció 59: Íd. en residències geriàtriques i altres centres assistencials de titularitat pública.

- S'ha duit a terme per a les capçaleres, els segells i altres elements, i es revisa que es compleixi sistemàticament en el cas dels rètols no permanents.

Acció 60: Elaboració i distribució dels models més habituals de retolació menor i fungible, i fixació dels mecanismes necessaris per garantir que tots

s'elaborin i s'exhibeixin en català als centres del Servei de Salut de les Illes Balears.

- Els models de documents estan en procés d'elaboració i distribució.

Acció 61: Íd. als centres geriàtrics i altres centres assistencials de titularitat pública.

- No s'ha constatat si els models de documents estan en procés d'elaboració i distribució.

Acció 62: Elaboració i distribució de models de missatges, amb orientacions lingüístiques, a fi de garantir l'ús del català en les comunicacions emeses a través de la megafonia dels centres sanitaris de titularitat pública.

- S'ha duit a terme de manera minoritària, no generalitzada.

Acció 63: Íd. en residències geriàtriques i altres centres assistencials de titularitat pública.

- No consta cap acció en aquest sentit.

Acció 48: Incorporació, en els contractes signats pel Servei de Salut de les Illes Balears amb altres organismes sanitaris, d'una clàusula en la qual s'especifiqui que en el servei encomanat s'ha de garantir la disponibilitat lingüística en llengua catalana. Centres sanitaris privats. Empreses de serveis d'ambulàncies.

- No consta cap acció en aquest sentit.

Acció 49: Signatura de convenis de col·laboració amb els col·legis professionals i altres organismes del sector sanitari per promoure l'ús del català.

- No consta cap acció en aquest sentit.

Acció 65: Signatura de convenis de col·laboració amb les entitats sanitàries privades per impulsar l'ús del català i, prioritàriament, la retolació de dependències i l'edició de tots els impresos en llengua catalana.

- No consta cap acció en aquest sentit.

Acció 66: Signatura de convenis de col·laboració amb les residències del sector privat per impulsar la retolació de les dependències i l'edició de tots els impresos en llengua catalana.

- No consta que s'hagi duit a terme.

Acció 70: Signatura de convenis de col·laboració amb les entitats representatives del sector farmacèutic (Col·legi Oficial de Farmacèutics de les Illes Balears, etc.) per impulsar la retolació de les oficines de farmàcia i l'edició de la documentació, els impresos, els tríptics, etc., en llengua catalana.

- No consta que s'hagi duit a terme.

Acció 71: Establiment de contactes amb les institucions del territori de parla catalana per impulsar la signatura de convenis amb les indústries farmacèutiques amb la finalitat de garantir la presència de la llengua catalana en els envasos i els prospectes dels medicaments.

- No consta que s'hagi duit a terme.

Acció 78: Coordinació d'actuacions entre les administracions públiques a fi d'aconseguir l'ús del català per part dels proveïdors (de programaris informàtics, de màquines expenedores, de serveis de restauració, de neteja...).

- No consta que s'hagi duit a terme.

F. Inclusió de les actuacions en els sistemes ordinaris de planificació, programació i pressupostació.

- No consta que s'hagi duit a terme.

És necessari incorporar totes les actuacions proposades al nivell corresponent en l'estructura ordinària de responsabilitats dels organigrames del sector sanitari. Els responsables de personal són els responsables de la capacitat lingüística del personal. Els responsables de les diferents modalitats de comunicació són els responsables dels usos lingüístics en les comunicacions. Els responsables de la qualitat assistencial són els responsables de la qualitat lingüística i comunicativa de l'assistència. En aquest sentit, es valora positivament la referència que es fa en el Pla Illes Balears - salut 2020. Promoció de la salut a la importància de la població flotant, de la població resident i de la immigració. Entre els valors es destaca un tracte personalitzat i de qualitat, una informació adequada i el respecte al context sociolingüístic i cultural de prestació dels serveis.

4. INFORME I PROPOSTES DE POLÍTIQUES LINGÜÍSTIQUES I DE COHESIÓ SOCIAL

El Consell Social de la Llengua Catalana de les Illes Balears va encarregar a la Ponència de Diversitat Lingüística i Cohesió Social «elaborar una proposta de polítiques lingüístiques de cohesió social, que es dissenyarien específicament per a cada illa, atenent els resultats de l'Enquesta d'usos lingüístics a les Illes Balears 2014».

Les persones responsables de l'elaboració d'aquest document foren Isidor Marí, president, i com a vocals Marina Cabrer Bonnín, Jaume Mateu Martí, Mahecor Mbengue, Vicenta Mengual Lull, Jenina Mitjana Riera, Montserrat Montés Montés, Maria Antònia Ramis Sastre i Margalida Pons Amengual, secretària de la ponència i del Consell Social de la Llengua Catalana.

El document elaborat per aquesta ponència va ser aprovat pel Ple del Consell Social en la sessió celebrada el dia 5 de novembre de 2018.

S'ha d'esmentar que el dia 1 de juny de 2021 el Parlament de les Illes Balears va aprovar una proposició no de llei en la qual, entre altres punts, instava el Govern de les Illes Balears i la resta d'institucions de les Illes Balears a «implementar en un termini màxim de dotze mesos les propostes aprovades pel Ple del Consell Social de la Llengua Catalana, a la sessió de dia 5 de novembre de 2018, dins l'informe i les propostes de polítiques lingüístiques de cohesió social».

4.1. Introducció

El document estableix que les polítiques lingüístiques i les polítiques socials són indissociables. Totes les actuacions de política lingüística tenen una dimensió social i totes les actuacions socials tenen una dimensió lingüística. Per tant, s'ha d'actuar coordinadament i compartir estratègies.

4.2. Objectiu general: l'enfocament intercultural

S'ha de destacar en primer lloc la necessitat de promoure un marc de convivència basat en el reconeixement positiu de la diversitat i en la superació de les desigualtats i les segregacions, per la qual cosa serà necessari poder assolir un acord social per establir una convivència intercultural equitativa entre tots els sectors de la població, amb el protagonisme de totes les institucions públiques i la implicació activa de tots els agents de la societat civil que assegurin la primacia de la llengua i la cultura pròpies de les Illes Balears en l'àmbit públic.

L'aproximació intercultural a la diversitat s'ha d'entendre com el més positiu per a la cohesió social. La multiculturalitat implica el compromís del reconeixement mutu. La sostenibilitat de les cultures és un dels fonaments de la interculturalitat. S'assumeix la continuïtat de totes les cultures a partir de les relacions entre elles tenint en compte la continuïtat de cada cultura en el seu espai històric.

És important adoptar programes interculturals en què participin transversalment totes les àrees de govern de tots els nivells institucionals, en els quals es promogui la participació activa de tots els sectors de la societat i que compti amb el compromís de totes les forces polítiques per mantenir al marge de les confrontacions partidistes la política intercultural, perquè en depèn la convivència i la cohesió social.

4.3. El context demogràfic, polític i sociolingüístic

El document posa de manifest algunes dades demogràfiques rellevants. Del 1960 al 2015 hi ha hagut un gran increment demogràfic: la població ha passat de 441.000 a 1.100.000 habitants. Aquest increment, que afecta totes les illes, és especialment intens en el cas d'Eivissa i Formentera.

Pel que fa al context polític, se suggereix la necessitat d'establir formes concertades d'actuació dins la comunitat lingüística i de reclamar conjuntament davant les institucions de l'estat unes competències i uns recursos financers proporcionals a les necessitats que genera la diversitat cultural i lingüística.

Proposta 1. Que les institucions d'autogovern del conjunt de les Illes Balears —Govern i Parlament— estudiïn la possibilitat de desplegar les potencialitats del marc legal actual i de negociar-ne una ampliació amb l'Estat, conjuntament amb les altres institucions d'autogovern de l'àrea lingüística catalana.

- No consta que s'hagin estudiat les possibilitats de desplegar totes les potencialitats del marc legal actual ni que s'hagi iniciat cap negociació amb l'Estat per ampliar-lo.

El document aporta un estudi detallat del context sociolingüístic amb dades contrastades i fidels sobre el coneixement del català. També aporta dades de la llengua inicial, d'identificació i habitual dels parlants segons la zona de residència, l'edat, el lloc de procedència, etc., així com dades que analitzen la procedència de les persones immigrades i els llocs on s'han establert majoritàriament, la qual cosa influeix en els comportament lingüístics de les persones que viuen i treballen a les Illes Balears. El paper de la llengua en la

consolidació d'una societat intercultural respectuosa amb les diferències i socialment cohesionada és especialment important.

4.4. Els nivells i àmbits d'actuació

Cal reiterar la necessitat de tenir sempre present la singularitat del context social de la interculturalitat a les Illes Balears. D'una banda, pel caràcter diferenciat de la societat de les Illes Balears en el marc estatal espanyol, en el qual constitueix una comunitat distinta, en termes lingüístics i culturals, de la llengua i la cultura majoritària, sense que hi hagi una equiparació de dret ni de fet respecte a la majoria. D'altra banda, per la gran heterogeneïtat de la població nouvinguda, resultat de la superposició de diferents aportacions demogràfiques —peninsulars, comunitàries i extracomunitàries— amb xarxes de relació molt diverses —professionals amb nivells molt heterogenis de qualificació al costat de residents sense activitat laboral— i, addicionalment, com a resultat de l'afluència turística, grans contingents temporals de treballadors i visitants de tot tipus sense cap perspectiva d'arrelament social.

Proposta 2. Promoure i consolidar públicament un acord marc intercultural, transversal i participatiu, en el conjunt de les Illes Balears (Parlament i Govern) a cada illa i a cada municipi.

- No consta que s'hagi duit a terme.

Proposta 3. Dissenyar i aplicar projectes interculturals a escala insular i municipal, que recullin els principis i les línies d'actuació per a la convivència equitativa en la diversitat.

- S'ha treballat de manera puntual (un exemple són els tallers de llengua per a determinats col·lectius de persones migrades, dins el projecte de dinamització lingüística de la Direcció General de Política Lingüística).

Proposta 4. Destinar a les institucions insulars i municipals, en els pressuposts generals de les Illes Balears, dotacions pressupostàries específiques per a les iniciatives interculturals, amb una quantificació proporcional al grau de complexitat de la seva respectiva població.

- En els pressuposts generals de les Illes Balears es destinen dotacions per a iniciatives interculturals, però no consta que la quantificació es faci de manera proporcional al grau de complexitat de la població de cada illa o municipi.

Tots els documents consultats remarquen la importància de fer un enfocament intercultural, centrat en els valors compartits en un marc de drets i llibertats, en l'aprenentatge de la llengua pròpia de la societat receptora i el projecte de futur en comú; la necessitat d'actuar transversalment i de manera coordinada en diverses àrees del govern local (ocupació, urbanisme i allotjament, educació, ordre públic; la renovació del compromís de totes les àrees de govern de les institucions amb els objectius d'equitat lingüística i social).

La difusió d'una valoració positiva de la diversitat, ja que representen una compensació de l'envelliment de la població; són una contribució cultural a l'obertura, a la diversificació d'iniciatives i ofertes culturals; econòmicament aporten mà d'obra que cobreix llacunes en el mercat laboral intern, introdueixen nous productes en el comerç i contribueixen al desenvolupament general.

El procés de disseny del projecte intercultural local ha d'incloure actuacions transversals i d'abast intersectorial i ha de tenir en compte la capacitat especial d'alguns sectors, com l'educatiu, el laboral, el veïnal, el festiu, l'esportiu... per actuar com a focus d'intensa relació intercultural i per afavorir de manera especial l'arrelament dels nous ciutadans a la societat receptora. És important també la informació sobre la realitat cultural i lingüística de les Illes Balears als nous ciutadans, la facilitat per accedir a l'aprenentatge de la llengua catalana com a element bàsic de socialització, per la qual cosa han de tenir informació de l'oferta i és bàsic també que s'empri el català en l'àmbit del lleure.

Proposta 5. Acordar amb la Delegació del Govern de l'Estat, des del Govern de les Illes Balears, la distribució sistemàtica, en els tràmits d'acolliment, residència i treball de la nova ciutadania, d'una informació suficient tant sobre la realitat lingüística i cultural de les Illes Balears com sobre les oportunitats de formació i d'inserció social existents.

- És a punt de ser publicat un opuscle editat per la Direcció General de Política Lingüística amb aquesta informació. Es publicarà específicament per a cada illa en diverses llengües.

Proposta 6. Impulsar des del Govern de les Illes Balears la implicació activa de la Comissió Europea i dels consolats dels països d'origen en les iniciatives interculturals adreçades, respectivament, als residents comunitaris i als nous ciutadans d'origen estranger en general.

- No consta cap acció en aquest sentit.

És important tenir en compte una selecció d'iniciatives sectorials susceptibles de formar part dels programes interculturals insulars o municipals com ara els següents:

- a) L'acomodació dels serveis locals a la interculturalitat; l'organització de sistemes i recursos públics d'acollida dels nous ciutadans.
- b) Les iniciatives de reconeixement intercultural (premis i distincions, actes culturals...).
- c) La promoció en els mitjans de comunicació i en les xarxes socials del reconeixement de la diversitat lingüística i cultural i de la superació de prejudicis interculturals.
- d) La implicació dels sectors empresarials i sindicats, amb els centres de formació empresarial i ocupacional.
- e) La participació del món educatiu, des dels nivells inicials a la universitat.
- f) La cooperació amb els diferents àmbits del món associatiu.
- g) El desplegament i adaptació de recursos didàctics i d'eines informatives, amb l'aprofitament de mitjans tecnològics fàcilment accessibles.

Proposta 7. Promoure a escala insular o local exposicions sobre el procés de configuració de la societat actual, a partir dels diversos col·lectius que la integren, com a dinàmica de reconeixement recíproc i punt de partida d'un projecte intercultural equitatiu comú, en què tots els sectors se sentin implicats.

- No consta cap acció en aquest sentit.

4.5. Consideracions finals

Es proposa l'organització d'un pla de presentacions de les propostes d'aquest informe, encapçalades pels màxims representants institucionals del Parlament, del Govern i dels consells insulars, a fi de situar el projecte intercultural en el màxim nivell d'interès públic. Se suggereix que el Govern, d'acord amb els consells insulars, estableixi un òrgan que faci d'observatori del procés de consolidació dels projectes interculturals de caràcter local, insular o general de les Illes Balears, amb capacitat de fer informes periòdics sobre l'evolució que segueixen i de destacar-ne les millors pràctiques.

El Consell Social de la Llengua Catalana deixa a la consideració de les màximes institucions de govern la conveniència de promoure un acord intercultural transversal entre totes les opcions polítiques a fi que ningú instrumentalitzi irresponsablement la diversitat lingüística i cultural com un factor de confrontació.

5. ESTUDI SOBRE ESTRATÈGIES DE PROMOCIÓ DE L'ÚS DE LA LLENGUA CATALANA ENTRE LA POBLACIÓ JOVE EN ÀMBITS NO FORMALS, AMB ESPECIAL ATENCIÓ A LES XARXES SOCIALS

La Ponència de Joventut va rebre l'encàrrec d'estudiar estratègies de promoció de l'ús social de la llengua catalana entre la població jove en àmbits no formals, amb especial atenció a les xarxes socials.

Els membres que participaren en la redacció final del document foren la presidenta de la ponència, Maria Isabel Cerdó Capellà; els vocals Francesc Felipe Legaz, Assumpta Mas Liñares i Montserrat Santandreu Ginard, i la secretària, Margalida Pons Amengual.

El document elaborat per aquesta ponència va ser aprovat pel Ple del Consell Social en la sessió celebrada el dia 5 de novembre de 2018.

5.1. La població jove de les Illes Balears. Situació sociolingüística actual

El document aporta moltes dades per tenir en compte de cara a orientar la planificació d'accions. Els joves d'entre 15 i 29 anys són un 16,4 % de la població (dades de 2017), i els residents de fins a 34 anys representen un 24 % del total. Aquest document considera joves les persones de 15 a 29 anys.

L'Enquesta d'usos lingüístics de les Illes Balears (EULIB) del 2014, constata que el 97,2 % dels joves illencs entén el català i són el grup que més el sap parlar (89 %), el sap llegir (91,7 %) i el sap escriure (83,9 %), pel model lingüístic vigent durant la seva escolarització. Segons dades del 2015, un 40 % ha nascut fora de les Illes. El castellà és la llengua materna o inicial de la meitat dels joves, mentre que el català ho és per a prop del 40 %. El català és llengua materna d'aquest grup per sobre de la franja de 30 a 44 anys, més de 6 punts.

Si es compara l'EULIB del 2014 amb l'Enquesta Sociolingüística (ES) de 2004, es conclou que en 10 anys el català augmenta entre els joves de 15 a 29 anys com a llengua inicial en 2,4 punts; com a llengua d'identificació en 1,6 punts i com a llengua habitual, 2 punts. El 38 % considera que el català és la seva llengua, el 50 % que ho és el castellà, i un 6,6 % considera que ho són ambdues. El 35,5 % parla català de manera prioritària a casa, el 8,6 % ho fa indistintament, el 49,9 % parla castellà i un 5,9 parla altres llengües. Els joves són els que tendeixen menys a iniciar sempre una conversa en català. 7 de cada 10 canvia al català quan ha iniciat conversa en castellà i l'altre li respon en català. És el grup que té una menor percepció d'ús del català.

El 51,7 % dels joves assumeix la unitat de la llengua, dada que és superior a la resta de grups. La denominació unitària del català és assumida pel 89,5 % dels joves.

Segons el Baròmetre de la Cultura 2010, l'ús d'Internet en castellà és del 83,7 %, en català és del 9,9 % i de l'anglès un 3,6 %. En el consum de videojocs i cinema, el castellà va ser la llengua del darrer joc jugat en un 90 % i la del cinema gairebé el 100 %. S'ha de tenir en compte que tampoc hi ha massa oferta. Per altra banda la darrera obra de teatre vista en català va ser un 53,6 %. El català va ser la llengua del darrer concert per un 11 % dels joves. La lectura en castellà arriba a un 68 %, en català al 22 % i en anglès al 7,6 %. Les pràctiques d'oci més comunes en un 90 % són sortir amb amics, escoltar música, viatjar i usar ordinador. El coneixement de la llengua no en garanteix l'ús. Un 7,5 % d'origen lingüístic català fa un ús predominant del castellà. Els usos actuals d'Internet i xarxes fa necessari posar en marxa propostes d'estratègies per al foment de l'ús social del català. Els joves són la corretja de transmissió que assegura la pervivència de la llengua.

Les Illes Balears són un espai lingüísticament divers, que ha crescut demogràficament un 57 % des de 1991 gràcies als fluxos migratoris, més la visita de turistes d'entre 14 i 19 milions, segons l'any. Hi ha hagut molts canvis en les relacions comunicatives. La Llei de normalització lingüística de l'any 1986 no preveia l'aparició d'Internet ni de les xarxes socials, amb l'ús de les quals han canviat els models de referència. Una visió de llengua institucionalitzada, associada a àmbits formals, la pot fer percebre com una llengua imposada i crear distanciament. La presència de la llengua catalana minva en els moments del lleure. És important incidir fora de l'entorn escolar i especialment en les situacions de canvi o muda lingüística.

5.2. Propostes de promoció i formació

Es considera necessari revertir el relat. D'ençà l'aprovació de l'Estatut d'autonomia, l'any 1983, amb els grans canvis que hi ha hagut, s'hauria de construir un nou relat. Durant els anys 90 la llengua va ser percebuda com un motor d'ascensió social, amb un discurs positiu i engrescador. Ara fa falta un nou discurs, innovador, modernitzant i actualitzant continguts. El document proposa despolititzar la llengua i cultura catalanes, desvincular-la de connotacions polítiques i convertir-la en una eina de cohesió social, tant intergeneracional com entre les diferents cultures.

Propostes de promoció: educar els ciutadans per garantir la convivència i el respecte mutu, amb tres objectius: trencar els prejudicis lingüístics adquirits, percebre la diversitat com un enriquiment i no un problema, i impulsar el respecte pels drets lingüístics dels parlants de la llengua del territori. Es

podria aconseguir amb una campanya de sensibilització, tallers de sensibilització lingüística a les xarxes socials respecte els drets dels catalanoparlants i una altra campanya per erradicar prejudicis.

Propostes de formació: mostrar als joves que la situació actual no correspon a la d'una llengua plenament normalitzada. S'han de fer tallers de formació per sensibilitzar-los en la necessitat de revitalitzar la llengua catalana, tant als responsables d'organitzar activitats pels joves com als joves mateixos.

Proposta 1. Despolititzar la llengua i la cultura catalanes amb la intenció de desvincular-la de connotacions ideològiques.

- S'ha de treballar més en aquesta línia.

Proposta 2. Campanya de sensibilització de difusió convencional destinada a fomentar l'actitud de respecte lingüístic pels drets dels catalanoparlants com a integrants d'un territori en què la llengua catalana és alhora pròpia i oficial.

- Hi ha una campanya de comunicació institucional en procés d'execució que preveu incidir en aquests aspectes.

Proposta 3. Campanya per erradicar prejudicis lingüístics.

- Hi ha una campanya de comunicació institucional en procés d'execució que preveu incidir en aquests aspectes.

Proposta 4. Tallers de formació des de les administracions públiques amb la intenció de sensibilitzar els joves sobre la necessitat de revitalitzar l'ús de la llengua catalana.

- No consta que s'hagi duit a terme.

Proposta 5. Tallers per als responsables de preparar activitats per a joves o que estan en contacte amb els joves en el desenvolupament de les activitats, amb l'objectiu de transmetre un relat actualitzat de la llengua.

- No consta que s'hagi duit a terme.

Proposta 6. Tallers per vèncer els prejudicis lingüístics i els estereotips respecte de la llengua catalana.

- No consta que s'hagi duit a terme.

5.3. Propostes en matèria de lleure i d'oferta cultural

Proposta 7. Incentivar la creació i la traducció al català de videojocs i difondre els videojocs en català que hi ha al mercat.

- S'ha fet difusió dels videojocs en català (és un dels apartats del web www.jocsencatala.cat) i també s'han organitzat mostres.

Proposta 8. Impulsar la traducció al català de les plataformes de les grans empreses del sector dels videojocs.

- No consta que s'hagi duit a terme.

Proposta 9. Fomentar l'aparició de youtubers que usin totalment o parcialment el català.

- A diferents poblacions de les Illes Balears s'ha posat en marxa el Concurs de Videorecomanacions Culturals per a Joves Youtubers, organitzat per la Direcció General de Política Lingüística en col·laboració amb l'ajuntament respectiu. La Direcció General de Política Lingüística també va organitzar una trobada digital de joves creadors de les Illes Balears.

Proposta 10. Tallers de creació de videojocs en català amb eines de programació senzilles.

- No consta que s'hagi duit a terme.

Proposta 11. Crear una ràdio fórmula d'àmbit local.

- No consta que s'hagi duit a terme.

Proposta 12. Promocionar la contractació de grups musicals que canten en català.

- La Direcció General de Política Lingüística ha fet arribar a les administracions públiques (a més de mitjans de comunicació i altres destinataris) els catàlegs de novetats discogràfiques, elaborats per Enderrock, amb la finalitat de fomentar la contractació de grups en català; ha elaborat la base de dades Ib-musicat, que recull tots els grups de les Illes Balears que canten en català, i ha donat suport als Premis de la Música Balear, convocats per Enderrock. No consta quines actuacions han duit a terme altres agents executors.

Proposta 13. Potenciar la presència de la música en català a les plataformes de música digital.

- No consta que s'hagi duit a terme.

Proposta 14. Organitzar tallers vinculats a la difusió de la música en català.

- El Consell de Mallorca ha impulsat tallers de rap en català.

Proposta 15. Elaborar i difondre un banc de dades de cinema en català.

- No consta que s'hagi duit a terme.

Proposta 16. Promocionar els nous gèneres teatrals mitjançant la convocatòria de concursos.

- S'han duit a terme tornejos de dramaturgia, i els consells insulars i l'Institut d'Estudis Baleàrics han posat en marxa iniciatives per fomentar el teatre en català.

Proposta 17. Organitzar concursos i premis de literatura digital en català.

- No consta que s'hagin duit a terme iniciatives en aquest sentit a les Illes Balears. Es podria valorar la pertinència d'incloure apartats de literatura digital en premis consolidats com ara els Premis Mallorca, Ciutat de Palma, Premis Literaris Pare Colom...

Proposta 18. Incentivar la producció de versions televisives d'obres literàries d'autors de les Illes Balears.

- IB3 ha impulsat produccions d'aquestes característiques.

Proposta 19. Donar a conèixer eines i recursos en català que es troben a Internet.

- Hi ha moltes actuacions en aquest sentit, com ara la pàgina Llengua Mallorca del Consell de Mallorca.

5.4. Propostes d'actuació en les xarxes socials

Proposta 20. Difondre a les xarxes socials una campanya de sensibilització per fomentar l'ús del català entre els joves mitjançant càpsules formatives o informatives amb to humorístic.

- Està previst que les campanyes de comunicació institucional en procés d'execució tinguin en compte el públic jove.

Proposta 21. Organitzar tallers de creació de mems en català per a joves.

- No consta que s'hagi duit a terme.

Proposta 22. Incentivar la creació i la difusió de vídeos i enregistraments en català a Youtube i altres plataformes a Internet.

- S'ha posat en marxa el Concurs de Videorecomanacions Culturals per a Joves Youtubers (vegeu la valoració de la proposta 9).

Proposta 23. Donar suport a les entitats d'àmbit local perquè creïn canals en català a les plataformes d'Internet.

- No consta que s'hagi duit a terme.

Proposta 24. Promocionar els perfils dels joves creadors de tendències que s'expressen en català a les xarxes socials.

- La Direcció General de Política Lingüística ha iniciat una línia de treball per fomentar la creació de continguts digitals en català. Entre altres actuacions, s'ha posat en marxa el Concurs de Videorecomanacions Culturals per a Joves Youtubers i s'ha donat difusió puntual a joves creadors digitals.

Proposta 25. Organitzar activitats diverses a les xarxes socials per normalitzar l'ús del català a aquests mitjans.

- S'han duit a terme accions puntuals en aquest sentit. Per exemple, la Direcció General de Política Lingüística ha organitzat concursos diversos a les xarxes socials, com per exemple amb motiu dels concerts Treu la Llengua l'estiu de 2021 a les quatre illes i, en la línia de treball per fomentar la creació de continguts digitals en català, es preveuen més actuacions d'aquest tipus.

Proposta 26. Organitzar un programa de parelles lingüístiques a la xarxa.

- Plataforma per la Llengua té l'aplicació Apparella't.

5.5. Propostes en l'àmbit de l'esport

Proposta 27. Fer una campanya de promoció de l'ús del català, principalment oral, entre els entrenadors de les diferents modalitats

esportives, la qual ha d'incloure tallers de capacitació i actituds lingüístiques per a entrenadors.

- El Consell de Mallorca està preparant una actuació en aquest sentit, que es podria estendre a la resta de les illes.

Proposta 28. Editar material divers sobre terminologia esportiva en català dels diferents esports, elaborar i difondre guies de conversa i traduir al català el material formatiu dels cursos d'entrenadors esportius.

- La Direcció General de Política Lingüística i l'Institut d'Estudis Baleàrics han publicat diversos vocabularis esportius. També hi ha alguna actuació de la Direcció General de Política Lingüística relativa al material formatiu per a entrenadors de bàsquet.

Proposta 29. Incentivar l'ús ambiental de la llengua catalana en els actes de presentació, difusió i retransmissió d'esdeveniments esportius i donar presència a la música en català durant els esdeveniments esportius.

- No s'ha duit a terme de manera planificada.

Proposta 30. Promoure la creació i la difusió de productes audiovisuals en català per a la pràctica i la formació esportiva (campus, clínics, cursos...).

- No consta que s'hagi duit a terme.

6. APROXIMACIÓ AL SECTOR AUDIOVISUAL DE LES ILLES BALEARS. ACTUACIONS PRIORITÀRIES PER GARANTIR ELS DRETS LINGÜÍSTICS DELS CIUTADANS

L'encàrrec a la ponència va ser «fer una anàlisi del sector audiovisual amb la finalitat de cercar vies d'actuació per garantir els drets lingüístics dels ciutadans de les Illes Balears com a consumidors de productes audiovisuals en català».

Els membres que varen elaborar aquest document van ser Cristina Ros Salvà com a presidenta, els vocals Andreu Manresa Monserrat (i, en substitució seva, Joan Carles Martorell Velàzquez), Bartomeu Martí Florit, Miquel Cerdà Gener, Nicolau Dols Salas, Francesc Felipe Legaz i Javier Pachón Paz, i Margalida Pons Amengual, que va actuar de secretària.

El document elaborat per aquesta ponència va ser aprovat pel Ple del Consell Social en la sessió celebrada el dia 14 de desembre de 2020.

Es considera que els àmbits de la comunicació audiovisual que s'han de tractar són la ràdio tradicional i els podcasts; la televisió, en obert i per TDT; les plataformes de reproducció en continu (*streaming*) i el vídeo a la carta, i finalment el cinema. Se n'han exclòs, per tant, els videojocs i la música, sobre els quals ja es tracta en el document *Estudi sobre estratègies de promoció de l'ús social de la llengua catalana entre la població jove en àmbits no formals, amb especial atenció a les xarxes socials*, aprovat pel Consell Social el 5 de novembre de 2018.

Per tenir garantits els drets de la ciutadania de les Illes Balears, s'ha de tenir a l'abast i sense costs addicionals una oferta d'entreteniment variada i completa en llengua catalana. L'oferta ha de tenir molt en compte el punt del vista de les persones usuàries i defensar-les. Ha de comptar amb la reciprocitat de les ràdios i televisions públiques de l'Estat que emeten en català. Ha d'articular les vies per garantir la presència permanent de la llengua catalana. Ha de garantir la qualitat lingüística del català en els mitjans de comunicació. Ha de comptar amb un pressupost adequat i suficient. Ha de disposar d'una xarxa de formació inicial i continuada dels professionals que hi treballen.

6.1. L'audiovisual, un sector estratègic per a la comunicació en català

La Llei 5/2013, d'1 d'octubre, audiovisual de les Illes Balears, en l'article 3, defineix que la principal finalitat és proporcionar, a través de xarxes de comunicació electròniques, programes i continguts per tal d'informar, entretenir o educar el públic en general. La mateixa Llei 5/2013, d'1

d'octubre, en l'article 6, es refereix concretament als drets lingüístics dels ciutadans de les Illes Balears en relació amb les activitats i els serveis del sector audiovisual. Fixa el dret dels usuaris a comptar amb «una programació en obert que reflecteixi la diversitat cultural i lingüística de la comunitat autònoma de les Illes Balears i que promogui el coneixement i la difusió de la identitat de les Illes Balears tenint en compte el fet diferencial derivat del seu caràcter insular i pluriinsular».

És important també aconseguir un model comunicacional propi que permeti a la nostra comunitat lingüística rebre un coneixement aprofundit del seu patrimoni cultural i una oferta informativa i publicitària en català completa, variada i competitiva, quantitativament i qualitativament. Aquests objectius també es recullen en el Pla d'Actuacions en Matèria de Política Lingüística per al Quinquenni 2016-2021, aprovat pel Ple del Consell Social el juliol de 2016. En analitzar la presència del català en el conjunt de l'oferta del sector audiovisual, es constata que és aquest un dels àmbits que més reflecteix la desigualtat entre les dues llengües oficials, en tots els casos en perjudici del català. Cal subratllar que les administracions públiques dediquen pressuposts escassos no només als mitjans públics per afrontar aquesta tasca de manera òptima, sinó que sobretot dediquen pressuposts del tot insuficients per a la promoció de la presència del català en els mitjans privats i especialment a les xarxes socials.

Tot això es produeix a causa d'una legislació insuficient, una manca de desplegament de la legislació bàsica, la manca de planificació, l'incompliment de la llei, la destinació de recursos insuficients i la manca d'accions per donar compliment a aquests drets. La irrupció de les formes de comunicació digital i la consegüent globalització contribueixen a la marginació de les llengües que no són dominants a les xarxes de comunicació.

La desproporció lingüística creixent ha de ser equilibrada per unes polítiques públiques de suport i estímul a la producció, la distribució, l'exhibició i el consum de productes audiovisuals en llengua catalana a les Illes Balears i s'han d'afavorir la creació i l'enfortiment d'una oferta comuna en tot el territori lingüístic català.

6.2. El marc normatiu

El marc normatiu queda establert a la Constitució espanyola, a l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears i a la Llei 7/2010, de 31 de març, general de la comunicació audiovisual. En la normativa citada es recull la igualtat de drets entre els ciutadans, el caràcter oficial i identificador de la llengua catalana i l'obligació dels poders públics de garantir l'exercici dels drets reconeguts. Qualsevol persona resident a les Illes Balears té el dret d'accedir

sense dificultats, i de manera àmplia, a uns mitjans de comunicació —escrits i audiovisuals— en llengua catalana, tant públics com privats i tant de caràcter especialitzat com generalista. Aquí hi ha tot un grapat de normatives, resolucions i directrius europees, que són recollides al document *Anàlisi del marc normatiu en matèria lingüística de les Illes Balears*, aprovat pel Consell Social el 5 d'octubre de 2017, entre les quals figura la Llei 3/1986, de 29 d'abril, de normalització lingüística a les Illes Balears, i la Llei 5/2013, d'1 d'octubre, audiovisual de les Illes Balears, que reconeix el dret dels usuaris a «una programació en obert que reflecteixi la diversitat cultural i lingüística de la comunitat autònoma de les Illes Balears» i «la possibilitat d'emissió en territoris amb afinitats lingüístiques o culturals» en condicions de reciprocitat i regulada per conveni; també preveu la creació de la Fílmoteca de les Illes Balears i completa el règim jurídic del Consell Audiovisual de les Illes Balears, previst en l'article 77 de l'Estatut d'autonomia, creat mitjançant la Llei 2/2010, de 7 de juny, pressupostat per part del Govern per al 2015 i que no s'ha arribat a posar mai en marxa.

6.3. Objectiu general

Els ciutadans de les Illes Balears han de tenir a l'abast, sense costs addicionals, una oferta d'entreteniment variada i completa en llengua catalana. Tot i que en l'àmbit audiovisual no es pot tenir tot en català, s'ha de tenir de tot en català.

6.4. Objectius transversals

- Garantir que tots els mitjans de comunicació de les Illes Balears, tant públics com privats, compleixen les prescripcions que fan referència a l'ús del català.
- Fixar la presència del català en els mitjans de comunicació.
- Assegurar la qualitat lingüística en els mitjans de comunicació a través d'un sistema d'observació de la qualitat i de formació continuada dels professionals que hi treballen.
- Garantir els drets lingüístics dels usuaris dels mitjans de comunicació.

6.5. Recull de propostes

Algunes de les propostes que es recullen en aquest apartat no figuren a les graelles finals, com són les que figuren a l'apartat 4 del document («Anàlisi del context»), subapartat relatiu a la qualitat lingüística. Després hi ha les propostes que figuren a les graelles i les que, finalment, es van considerar prioritàries. Se'n fa un resum ordenat per característiques comunes. Els agents executors, que s'hi fan constar en cursiva, no sempre s'havien recollit en el document analitzat.

Desenvolupament de la legislació vigent

1. Constituir i posar en funcionament el Consell Audiovisual de les Illes Balears (Llei 2/2010, de 7 de juny, del Consell Audiovisual de les Illes Balears) i dotar-lo pressupostàriament de forma adequada. Aquesta proposta es considera prioritària. *Parlament de les Illes Balears.*

- No s'ha duit a terme.

Pressupost. Subvencions

2. Incrementar de manera suficient, completa i competitiva la dotació pressupostària que s'assigna als mitjans de comunicació de titularitat pública. *Parlament de les Illes Balears i òrgans directius dels mitjans de comunicació de titularitat pública de les Illes Balears.*

- No s'ha duit a terme.

3. Dissenyar i aprovar un pla per arribar a acomplir de manera progressiva l'objectiu general i dotar-lo amb un pressupost suficient per a cadascuna de les accions que s'hi estableixin. *Govern de les Illes Balears, Direcció General de Política Lingüística, Consell Audiovisual.*

- No s'ha duit a terme.¹¹

4. Incrementar la producció audiovisual a partir de tres eixos: ajuts de les administracions públiques, inversió de les televisions (privades i públiques) i coproducció amb altres territoris. Aquesta proposta es considera prioritària. Els agents executors no constaven explícitament en el document aprovat.

- S'ha duit a terme parcialment amb resultats satisfactoris.

5. Subvencionar canals i mitjans de comunicació en català, tant per a la creació com per a la inclusió del català en la seva programació en un percentatge raonable (no testimonial). Aquesta proposta es considera prioritària. Els agents executors no constaven explícitament en el document aprovat.

- S'ha duit a terme parcialment.

Espai comunicatiu comú. Reciprocitat

---

¹¹ El pla ha de ser aprovat pel Consell Audiovisual, que encara no s'ha posat en marxa.

6. Crear un àmbit comunicatiu comú de les terres de parla catalana que vagi més enllà de l'intercanvi de programes entre ràdios i televisions. *Govern, administracions públiques i empreses productores dels tres territoris.*

- No consta que s'hagi duit a terme.

7. Propiciar la reciprocitat de les emissions de ràdio i televisió, la cooperació, la coproducció i l'intercanvi de material entre els territoris de parla catalana per garantir la promoció i la difusió del català en els nous mitjans de comunicació audiovisual. Aquesta proposta es considera prioritària. *Govern, administracions públiques i empreses productores dels tres territoris.*

- La reciprocitat de les emissions de ràdio i televisió encara no és plena i efectiva als tres grans territoris de parla catalana.

Acords amb l'Estat i accions en l'àmbit europeu

8. Promoure un acord amb l'ens públic Radiotelevisió Espanyola perquè la seva programació de continguts estrangers estigui doblada o subtitulada en català. Promoure acords similars per ampliar l'oferta a les televisions privades i de pagament. *Govern espanyol i Govern de les Illes Balears.*

- No consta que s'hagi signat cap acord en aquest sentit.

9. Participar en el lobby perquè la transposició europea permeti a les comunitats autònomes regular sobre producció local, distribució i interfícies. *Administració pública.*

- No consta que s'hagi duit a terme.

Estudis. Censos. Bases de dades. Catàlegs. Carta de drets lingüístics dels usuaris

10. Promoure un estudi estadístic sobre els mitjans audiovisuals a les Illes Balears i l'ús de català. Aquesta proposta es considera prioritària. L'agent executor no constava explícitament en el document aprovat.

- No consta que s'hagi duit a terme.

11. Redactar un cens de mitjans del sector audiovisual de les Illes Balears i actualitzar-lo periòdicament. Aquesta proposta es considera prioritària. L'agent executor no constava explícitament en el document aprovat.

- No consta que s'hagi duit a terme.

12. Crear una base de dades conjunta entre productores, distribuïdors, festivals, televisions i plataformes de VoD per intercanviar continguts doblats i subtitulats. *Direccions generals de Política Lingüística, entitats socials per la llengua o del sector audiovisual i plataformes de VoD.*

- No consta que s'hagi duit a terme.

13. Aconseguir dades de consum a YouTube i altres plataformes que permetin la planificació. *Govern de les Illes Balears, Direcció General de Política Lingüística, empresa o organisme que realitzi l'estudi.*

- No consta que s'hagi duit a terme.

14. Elaborar un catàleg amb la recopilació dels diversos continguts audiovisuals en català disponibles a totes les plataformes de VoD. *Administració pública i proveïdor del servei.*

- No consta que s'hagi duit a terme.

15. Elaborar, aprovar i difondre una carta dels drets dels usuaris dels mitjans audiovisuals, amb especial atenció als drets lingüístics. *Parlament i Govern de les Illes Balears, Consell Audiovisual i Direcció General de Política Lingüística.*

- No consta que s'hagi duit a terme.

Qualitat lingüística. Formació continuada dels professionals

16. Vetlar per la qualitat lingüística de tots els mitjans de comunicació. *Ens Públic de Radiotelevisió de les Illes Balears, Universitat de les Illes Balears, Direcció General de Política Lingüística.*

- S'ha creat el Gabinet d'Assessorament Lingüístic per als Mitjans de Comunicació.

17. Organitzar de forma continuada cursos de capacitació lingüística (oral i escrita) per als professionals que treballen en el sector audiovisual. *Govern de les Illes Balears, Consell Audiovisual, Direcció General de Política Lingüística.*

- El Gabinet d'Assessorament Lingüístic per als Mitjans de Comunicació organitza jornades i seminaris de formació per a aquests professionals. També el Consell de Mallorca té una oferta específica.

18. Generalitzar l'exposició de parlants a varietats geogràfiques que no són la pròpia. Els agents executors no constaven explícitament en el document aprovat.

- Es fa, però encara de manera insuficient.

19. Impulsar i fer suport a l'acord de col·laboració signat entre l'Institut d'Estudis Catalans, l'Acadèmia Valenciana de la Llengua i la Universitat de les Illes Balears per treballar, amb la participació dels especialistes de les tres grans parts del territori, per l'adopció d'un estàndard general de la llengua catalana. *Institut d'Estudis Catalans, Acadèmia Valenciana de la Llengua i Universitat de les Illes Balears.*

- S'ha iniciat aquest acord de col·laboració (es va signar el 7 de juliol de 2020).

20. Promoure estudis en la línia del Corpus Oral de la Llengua Catalana impulsat per l'Institut d'Estudis Catalans, amb el suport de la Direcció General Política Lingüística del Govern de les Illes Balears. *Institut d'Estudis Catalans, Direcció General de Política Lingüística del Govern de les Illes Balears.*

- Ja s'han posat en marxa.

21. Crear el Gabinet d'Assessorament Lingüístic als Mitjans de Comunicació a la Universitat de les Illes Balears, amb el suport de la Direcció General de Política Lingüística del Govern de les Illes Balears. *Direcció General de Política Lingüística del Govern de les Illes Balears, Universitat de les Illes Balears.*

- Ja s'ha posat en marxa.

22. Avaluar el sistema d'assessorament lingüístic actual dels productes audiovisuals. L'agent executor no constava explícitament en el document aprovat.

Campanyes de difusió

23. Crear campanyes per donar a conèixer i difondre els continguts i els productes fets en català. *Administració pública i empreses productores.*

- S'ha duit a terme puntualment: campanya dels regals de reis, productes i eines de programari en català, documentals i pel·lícules...

24. Promocionar plataformes que tinguin una versió amb interfície i continguts 100 % en català, o donar-hi suport. *Administració pública.*

- No consta que s'hagi duit a terme.

25. Promoure l'espai Bon Dia Televisió, que permet l'accés a continguts audiovisuals del territori de parla catalana. L'agent executor no constava explícitament en el document aprovat.

- S'ha posat en marxa aquesta plataforma.¹²

Foment. Dinamització. Joves. Internet. Xarxes socials

26. Crear la figura dels cercatalents de creadors de contingut en català. *Organisme que creï la figura i en coordini l'activitat, Direcció General de Política Lingüística i altres organismes relacionats amb la cultura i la innovació.*

- No consta que s'hagi duit a terme.

27. Difondre continguts a través d'Internet i les xarxes socials mitjançant una agència especialitzada. Aquesta proposta es considera prioritària. Els agents executors no constaven explícitament en el document aprovat.

- No consta que s'hagi duit a terme.

28. Crear i consolidar productes atractius, especialment per a la població jove. Els agents executors no constaven explícitament en el document aprovat.

- S'han cercat creadors digitals que connectin amb la població jove i puguin impulsar accions. De moment no s'ha duit a terme de forma constant i continuada en el temps.

29. Oferir tallers de creació de vídeos a Internet. *Personal o empresa que imparteix els tallers.*

- No consta que s'hagi duit a terme.

30. Convocar concursos de vídeos o canals en català. *EPRTVIB i Direcció General de Política Lingüística.*

- S'han duit a terme convocatòries de concursos per a joves youtubers.

---

¹² <https://www.bondiatv.org/>

31. Desenvolupar audiències en català. Programa de creació de públics. *Ens públics, cinemes i distribuïdores.*

- No consta que s'hagi duit a terme.

Cinema

32. Augmentar el catàleg de títols doblats i subtitulats al català a la finestra d'estrena a cinemes. *Distribuïdores cinematogràfiques.*

- Hi ha una campanya iniciada des de fa uns anys per projectar i difondre les pel·lícules i els documentals en català als cinemes de les Illes i es continua impulsant aquesta línia de feina.

33. Tecnologia multiidioma a les sales de cinema. Desenvolupar i implantar un projecte pilot per a la creació d'una eina tecnològica que faci possible la projecció d'una pel·lícula en més d'un idioma a la vegada. *Empresa TIC, cinema.*

- No consta que s'hagi duit a terme.

7. TREBALLAR LES ACTITUDS LINGÜÍSTIQUES PER REFORÇAR LA PRESÈNCIA SOCIAL DE LA LLENGUA CATALANA A LES ILLES BALEARS

L'encàrrec del Ple a la Ponència va ser «Analitzar la importància de les actituds en els comportaments lingüístics i fer una proposta de línies d'actuació».

La Ponència, presidida per Bernat Joan Marí, estava composta pels membres següents: Eva Florit Pons, Isidor Marí Mayans, Joan Miralles Plantamor, Nanda Ramon Tous, Margalida Riutort Cloquell i Joan Albert Villaverde Vidal. Margalida Pons Amengual, secretària del Consell Social de la Llengua Catalana, hi actuava de secretària.

El document elaborat per aquesta Ponència va ser aprovat pel Ple del Consell Social en la sessió celebrada el dia 14 de desembre de 2020.

7.1. Introducció

Es detalla el marc legal de l'Estat, l'autonòmic i l'europeu i es destaca que l'objectiu dins l'ordenament jurídic és la recuperació del català a les Illes Balears, coherent amb els principis internacionals de plurilingüisme equitatiu, fonamentat en el respecte de la plenitud de funcions socials de cadascuna de les llengües patrimonials en el seu àmbit. Es consideren especialment negatius i irresponsables els intents de problematitzar o conflictivitzar les relacions entre els grups lingüístics de la societat de les Illes Balears, que són fruit de prejudicis contraris a la igualtat lingüística.

Si una llengua és abandonada pels seus parlants o no es transmet generacionalment és perquè existeix una situació anòmla que en condiona el funcionament normal. Les iniciatives institucionals a favor d'actituds lingüístiques favorables a la diversitat lingüística s'han de fonamentar en una realitat sociolingüística que doni sentit, valor i legitimitat al canvi de comportament que es persegueix i que tenguí la capacitat de sostenir el nou comportament al llarg del temps.

Hi ha una sèrie d'aspectes importants a tenir en compte, com són els següents: la història social de la llengua catalana amb la prohibició d'usar el català, la persecució política, la menysvaloració de la llengua pròpia, la diglòssia de les elits locals i la manca d'un projecte polític propi i autònom. També s'han de considerar els canvis demogràfics, amb la població vinguda d'altres zones de l'Estat espanyol i de la resta del món. Cal valorar quines són les normes d'ús; sobretot és important treballar perquè es trenqui la norma de convergència lingüística al castellà. I, a més a més, s'han de tenir ben

clars dos factors importants: el primer és la situació social en què es troba la llengua catalana com un element bàsic per analitzar els dèficits en les actituds lingüístiques dels parlants de les Illes Balears, i el segon és el discurs social al voltant de l'ús de la llengua catalana. Tenint presents tots aquests aspectes és important i necessari elaborar i difondre un argumentari alternatiu.

7.2. Propostes

Propostes relatives al conjunt de la població

El document detecta les idees o representacions contràries a la llengua catalana i al plurilingüisme equitatiu, les enumera i proposa que el Consell Social de la Llengua Catalana i la Universitat de les Illes Balears com a institucions públiques, transversals i dotades de credibilitat i d'autoritat publiquin informes breus, entenedors que aclareixen cadascuna de les idees o representacions contràries a la llengua catalana i al plurilingüisme equitatiu per aconseguir transmetre la idea exacta de la dimensió del català, el valor de les varietats i de la llengua estàndard, la promoció de la lleialtat lingüística en els parlants, poder disposar de referents lingüístics públics de qualitat i de més presència del català en espais públics i també difondre la igualtat de drets pel que fa a l'ús de la llengua.

Propostes relatives als nousvinguts (ciutadans d'origen exterior)

A l'hora de fer propostes en aquest camp d'actuació és molt important tenir en compte la composició actual de la població de les Balears, que reclama polítiques interculturals que promoguin la superació de les desigualtats socials, el reconeixement i la valoració positiva de la diversitat, que assegurin que la llengua catalana és assumida col·lectivament com a vehicle de comunicació pública sense marginacions ni subordinacions i que es concretin en accions que garanteixin la igualtat d'oportunitats. És convenient afavorir l'adopció progressiva del coneixement i l'ús de la llengua catalana, com a pròpia de la societat que els ha acollit i que forma part del compromís recíproc de construir un futur en comú.

Proposta: Resultaria efectiu que fossin representants qualificats dels diferents col·lectius els qui transmetessin la invitació a aprendre i a adoptar el català. Caldria subtitular les *Històries del català* (<https://historiesdelcatala.cat/>) en les llengües d'origen de cadascun dels participants perquè fossin accessibles a les persones que encara no comprenen la llengua catalana. Cal tenir en compte també l'*Informe i propostes de polítiques lingüístiques de cohesió social*, que recull un conjunt complet de propostes en aquest sentit.

- No consta que s'hagi duit a terme.

Propostes relatives a la norma de convergència lingüística

El document aprovat pel Consell Social exposa que aquesta norma és un factor clau de subordinació que té conseqüències devastadores per a la comunitat i que l'experiència desagradable fa que se'n restringeixi l'ús de la llengua. No fa propostes concretes, però esbossa algunes idees que, a l'hora de pensar accions per revertir aquest costum de canviar de llengua i parlar castellà, es podrien tenir en compte:

Per induir el canvi de comportament cal modificar les creences pròpies i les dels altres i per influir sobre les creences s'ha de practicar la *comunicació persuasiva*: facilitar informació creïble i acompanyada d'arguments perquè les creences s'adquireixen per experiència directa. La intervenció, per modificar la norma de convergència, s'ha de centrar en contextos delimitats i tenint en compte les dues parts implicades en l'acte de comunicació. És important tenir en compte que transgredir una norma, continuar parlant català, és una font d'ansietat, i l'actuació s'ha de planificar perquè el parlant pugui superar la por. Seria bo mostrar casos de no convergència al castellà resolts amb èxit. Es poden trobar idees ben interessants en aquest sentit en les aportacions que Gemma Sanginés i Eva Rodríguez a la III Jornada de Dinamització Lingüística, organitzada per la Direcció General de Política Lingüística.

- Des de fa uns anys la Direcció General de Política Lingüística i altres entitats compromeses amb la llengua catalana han organitzat cursos d'actituds lingüístiques per a diversos col·lectius per prendre consciència dels drets lingüístics, mantenir la llengua catalana i saber manejar les situacions conflictives que sovint es generen en la intercomunicació.

Propostes relatives a la transmissió de la llengua

Falta informació experta del tema de l'educació lingüística dels fills. L'educació multilingüe és positiva si se segueixen els criteris i els procediments adequats. La difusió del missatge es pot fer pels mitjans habituals en l'educació inicial dels fills, cursos de preparació al part, les maternitats, la informació de pediatria, l'educació infantil pública i privada, les associacions de pares i mares... És important que hi hagi fullets visibles en aquests àmbits. La proposta seria difondre un argumentari.

El coneixement de llengües és sumatori. Aprendre una llengua nova no implica renunciar-ne a cap que ja es tengui adquirida. Tothom pot fer part d'una comunitat lingüística determinada si així ho decideix. Els avantatges

de conèixer el català ha de ser un argument decisiu per a les famílies de les Illes Balears. El coneixement de la llengua catalana augmentarà si s'associa a valors positius i la gent sent que és necessari el seu aprenentatge i, sobretot, la transmissió intergeneracional.

- La Direcció General de Política Lingüística és a punt d'engegar una actuació en favor de la transmissió familiar de totes les llengües, amb el català com a llengua de cohesió social, que anirà acompanyada de la publicació de pautes per a la gestió del multilingüisme familiar.

7.3. Àmbits específics preferents

Àmbit del lleure

- Revisar els estudis fets en relació amb l'ús de la llengua en l'àmbit del lleure. Incorporar-hi la investigació al voltant de les actituds lingüístiques. Extreure'n propostes a partir de la revisió i de possibles noves investigacions.
  - La Direcció General de Política Lingüística ha encarregat a la Universitat de les Illes Balears un estudi sobre les actituds lingüístiques dels joves de les Illes Balears.
- Formar en actituds lingüístiques els monitors de temps lliure. Són «multiplicadors socials».
  - No consta que s'hagi duit a terme.
- Fomentar la interrelació entre joves nouvinguts i joves catalanoparlants mitjançant activitats de lleure.
  - S'ha duit a terme alguna actuació puntual.
- Fomentar les llistes de reproducció musical en català. Fomentar la presència del català a les plataformes de contingut audiovisual a Internet. Fomentar la presència del català en videojocs i aplicacions per a mòbil.
  - S'ha duit a terme alguna actuació puntual.
- Proporcionar referents lingüístics a infants i joves a través del mitjans de comunicació públics.
  - S'ha duit a terme alguna actuació puntual.

Àmbit de l'esport

- Analitzar els usos lingüístics en l'àmbit de l'esport. Dur a terme estudis que indiquin la situació del català a l'àmbit. Elaborar propostes a partir dels resultats dels estudis d'estudis realitzats.
  - No consta que s'hagi duit a terme.
- Formar en actituds lingüístiques entrenadors, formadors... i contribuir a difondre actituds positives. Impartir cursos de formació per a monitors, entrenadors, en llengua catalana.
  - El Consell de Mallorca està preparant una actuació en aquest sentit, que es podria estendre a la resta de les illes.
- Elaborar i difondre una llista de bones pràctiques lingüístiques destinada a clubs esportius.
  - No consta que s'hagi duit a terme.
- Establir convenis als clubs que es proposin implementar les seves activitats normalment en català.
  - No consta que s'hagi duit a terme.
- Crear una xarxa de clubs esportius que funcionin normalment en català per compartir experiències i estratègies d'actuació.
  - No consta que s'hagi duit a terme.

Àmbit educatiu

- Formar els professors en actituds lingüístiques.
  - Els centres de professors de les diferents illes han fet cursos d'actituds lingüístiques per a docents.
- Facilitar elements de suport a les comissions i al coordinador de normalització lingüística dels centres.
  - Consta que s'han reduït.
- Garantir l'acolliment lingüístic de les persones novingudes a l'escola.

- Ha deixat d'estar generalitzat i s'han reduït les hores dels plans d'acolliment lingüístic i cultural (PALIC) dels centres educatius.
- Desplegar l'acolliment lingüístic no només dins el sistema escolar, sinó en el conjunt de la societat.
- No consta que s'hagi duit a terme.
- Donar a conèixer els avantatges de conèixer la llengua catalana mitjançant una campanya en què es mostrin experiències d'aprenentatge i d'incorporació social i integració laboral reeixides.
- S'han fet campanyes puntuals.
- Exposar públicament que parlar en català amb algú que no en sap és un acte solidari, d'autoestima i civisme.
- No consta que s'hagi duit a terme.
- Col·laborar amb sectors diversos per crear una oferta formativa de llengua i cultura catalanes amb l'objectiu de reforçar la competència adquirida i de donar seguretat en l'ús de la llengua als parlants, tant habituals com de nova incorporació.
- Fomentar el voluntariat lingüístic com a vehicle d'incorporació a la comunitat lingüística catalana.
- Hi ha diferents institucions i entitats que tenen programes de voluntariat lingüístic, als quals la Direcció General de Política Lingüística dona suport mitjançant la convocatòria d'ajuts per a actuacions de foment de l'ús del català.

7.4. Consideracions sobre altres àmbits

L'àmbit polític

- La llengua pròpia de les Illes Balears ha de ser de coneixement obligat per a tots els representants públics, que l'han de fer servir amb normalitat en l'exercici dels seus càrrecs. S'ha de treballar per desproblematitzar l'ús de la llengua catalana, facilitant-lo en tots els àmbits.
- No consta que s'hagi duit a terme.

L'àmbit socioeconòmic

- S'ha de promoure el compromís públic de les empreses amb la llengua catalana, com a model de referència. Des de l'Administració s'han d'establir les disposicions necessàries perquè s'atenguin els drets lingüístics dels usuaris de la llengua catalana com a consumidors.
  - El Govern de les Illes Balears ha elaborat un Avantprojecte de Llei de protecció dels drets de les persones consumidores i usuàries de les Illes Balears que no preveu regular la disponibilitat lingüística a les empreses.

L'àmbit acadèmic

- Són necessàries eines per analitzar científicament el funcionament social i l'estat de la qüestió de les actituds lingüístiques en l'àmbit social. Cal fer avinent a l'àmbit acadèmic la necessitat d'articular una escala específica per mesurar les actituds lingüístiques, que pogués tenir un ús universal.
  - No consta que s'hagi duit a terme.

7.5. Conclusions

Les actituds lingüístiques són modelades al llarg dels segles. Unes actituds lingüístiques favorables al plurilingüisme equitatiu resulten bàsiques per aconseguir la recuperació de l'ús normal de la llengua dins el conjunt de la societat.

Cal establir de manera clara i precisa les polítiques que es poden desplegar des de cada àmbit administratiu de cara a millorar les actituds lingüístiques del conjunt dels parlants de les Illes Balears.

Resulta necessari contrarestar els discursos que, ara i adés, pretenen entrebancar l'ús normal i habitual de la llengua catalana. Cal contrarestar els discursos de la imposició de la llengua, les capacitats de la llengua catalana en si mateixa o la idoneïtat de la llengua per a determinades funcions, i proposar arguments i alternatives clares i viables.

El desenvolupament d'actituds favorables i la superació dels prejudicis adversos a la diversitat lingüística equitativa són objectius determinants per a la consolidació del pluralisme democràtic.

Des de les administracions s'han de dur a terme accions per millorar les actituds lingüístiques en el conjunt de la població, en les persones nouvingudes i en àmbits específics.

Les propostes recollides en aquest document, fruit d'una anàlisi de la situació de les actituds lingüístiques entre la població de les Illes Balears, pretenen constituir un punt de partida per al desplegament de polítiques públiques destinades a millorar les actituds lingüístiques del conjunt de la població, i, molt específicament, dels segments més joves.

8. REFLEXIONS I VALORACIÓ A MODE DE CONCLUSIÓ

L'objectiu final i més important d'aquest treball és «vehicular els acords del Consell Social i assolir un compromís en l'execució de les accions». Per concretar aquest objectiu, en els apartats anteriors s'han estructurat de forma sintètica les propostes, i en aquest apartat s'ha recollit tot allò que pot servir per ajudar a assolir el compromís d'execució de les accions proposades. Aquest compromís s'ha de fer realitat si es vol, veritablement, construir una societat més justa i igualitària, cohesionada i inclusiva, amb personalitat pròpia, que valora la seva cultura i la dels altres, que està oberta a noves realitats canviants.

La normalització de l'ús de la llengua catalana és responsabilitat de tots els poders públics, les institucions i les entitats i organitzacions socials: l'Estat, el Govern, el Parlament, els consells insulars, els ajuntaments, la Universitat de les Illes Balears, els col·legis professionals, les mancomunitats, els consorcis, les entitats de lleure i cultura, les empreses, els sindicats..., de tots els agents que estan representats en el Consell Social de la Llengua Catalana. Tots hi tenen una responsabilitat important i decisiva. Igualment, tal com s'explica en l'exposició de motius de la Llei de normalització lingüística, és necessari «comprometre tots els ciutadans en la salvaguarda i extensió de la llengua catalana [...] i que assumeixin la defensa i normalització del català».

De cara a l'execució de les accions que contenen aquests documents que s'han revisat, es considera adient fer unes reflexions que pretenen facilitar als agents executors la posada en marxa de les propostes. En les pàgines precedents s'ha resumit el més destacat dels documents revisats per donar un nou impuls al contingut del treball de les ponències i per posar en relleu la qualitat del que s'hi desenvolupa. No es tracta de deixar-ho només en un resum de les accions i prou, sinó de fer visibles novament l'argumentari, les reflexions, els sabers que s'han exposat i compartit a través d'aquests documents.

És hora que els documents aprovats pel Consell Social de la Llengua Catalana siguin aprofitats per les administracions, entitats, institucions i persones que han de dur a terme les propostes que hi figuren. Els documents poder ser punts de partida per desenvolupar i planificar de forma global i progressiva les propostes consensuades amb tots els agents socials de tots els àmbits i que han estat aprovades pels representants socials, polítics i culturals que formen el Consell Social.

És necessari i urgent disposar de normatives que impulsin la normalització de l'ús de la llengua catalana i que garanteixin el dret d'emprar el català a

l'àmbit del lleure, dels serveis, de les relacions comercials. Es demana que per obtenir una titulació de professor o monitor, de formador o educador en l'esport i en el temps del lleure s'exigeixi el requisit de català, cosa que ja figurava en el Pla General de Normalització Lingüística aprovat pel Consell Social fa més de deu anys. Actualment el Govern de les Illes Balears tramita un Avantprojecte de Llei del lleure educatiu per a infants i joves de les Illes Balears i ha aprovat un Projecte de Llei de polítiques per a la joventut de les Illes Balears, i cap de les dues propostes, de moment, no preveuen regular aquest aspecte. Per tant, és ben necessari que s'hi inclogui la regulació d'aquest requisit lingüístic. Recordem que la majoria de joves que han estudiat a les Illes i acaben l'ESO poden homologar els seus estudis amb un certificat de nivell B1 o B2 de coneixements de català.

Pel que fa a l'àmbit socioeconòmic, també s'està treballant en un Avantprojecte de Llei de protecció de les persones consumidores i usuàries de les Illes Balears, i és en aquesta Llei que s'ha d'introduir la regulació de la disponibilitat lingüística de les empreses i l'obligació d'emprar el català en la senyalització interna i externa dels establiments comercials.

Respecte a la regulació de normatives també s'hauria de regular el requisit de coneixement del català als professors de la Universitat de les Illes Balears i als professors dels ensenyaments artístics superiors.

És molt important també fer present i tenir en compte per a la normalització del català tot el sector de la cultura, de l'art, el teatre, la música i la dansa, que té un efecte multiplicador, que valora la llengua catalana com a patrimoni cultural inherent a la seva activitat creativa i socialitzadora, i que sobretot en promou i en dinamitza l'ús.

Cada institució, entitat pública o privada finançada amb doblers públics podria destinar una part dels recursos econòmics i del personal a treballar, exclusivament, i de forma estreta i consensuada, amb l'administració responsable per posar en marxa les accions previstes als documents aprovats a tots els àmbits d'una forma global, simultània, permanent i continuada en el temps, perquè els objectius lingüístics són indissociables dels objectius de moltes de les nostres institucions i entitats. Tot seguit s'exposen alguns exemples.

Pel que fa a l'àmbit sanitari, els darrers anys el Servei de Salut de les Illes Balears ha duit endavant plans específics de formació lingüística i ara, un cop controlada la crisi sanitària, els vol recuperar. També consta que hi ha una sèrie d'actuacions que ja s'han duit a terme, com la reedició de la *Guia bàsica de conversa sanitària* en paper, o que estan en marxa, com ara una guia de conversa d'atenció sanitària multilingüe en línia amb la Universitat de Barcelona, la Direcció General de Política Lingüística i el Servei de Salut, la

revisió de la retolació dels centres i dels models de documents administratius i informatius de la sanitat pública o la recuperació del punt d'autoaprenentatge a l'Hospital de Son Espases.

Aquestes mesures són importants, però no formen part del cos estructurat que s'hauria de definir en els documents troncal que regeixen els principis, els objectius i el desenvolupament dels plans a la sanitat pública, tot i que algunes apunten en aquest sentit, com ara la constitució d'un grup de treball sobre llengua i qualitat assistencial, l'organització d'una jornada sobre aquest tema o l'acollida de nou personal. La normalització del català ha de ser un objectiu que s'ha de desenvolupar sobretot dins l'apartat destinat a millorar la qualitat de l'atenció entre els professionals de la salut i els pacients. S'hauria d'elaborar un pla que hauria de tenir un punt ben clar dins els objectius generals dels centres sanitaris i anar-se desenvolupant a tots els àmbits de funcionament d'aquests centres: acollida de nous professionals, codis deontològics, protocols d'actuació, etc. El pressupost per poder dur a terme el pla de comunicació i el pla general de sanitat que tenguí en compte la defensa del dret d'opció lingüística dels usuaris hauria d'estar dins el pressupost que vetla per la millora de qualitat en l'atenció als pacients. No és tant un objectiu lingüístic com entendre que és una millora de la comunicació entre professional i usuaris, pilar aquest de la qualitat en l'atenció mèdica. S'ha d'encarar el debat necessari entre els responsables de l'Administració i els col·lectius de professionals per consensuar els objectius i les estratègies per millorar el funcionament del servei i planificar l'execució de les actuacions que s'han de dur a terme, si cal de forma progressiva però constant. Els altres agents executors, com són els consells insulars i les entitats sociosanitàries que en depenen, els ajuntaments, la Universitat de les Illes Balears, els col·legis professionals i les entitats cíviques, poden treballar igualment per promoure i executar les accions proposades pel Consell Social de la Llengua Catalana.

S'ha de valorar com a passa endavant el Decret 8/2018, que regulava els nivells de capacitació lingüística que havia d'acreditar el personal sanitari per a l'accés a les places públiques de l'àmbit de la salut (actualment el Decret està derogat i els nivells que s'han d'acreditar són els establerts en la Llei 4/2016). També s'ha de considerar com una acció a favor de la llengua catalana el Decret 49/2018, de 21 de desembre, sobre l'ús de les llengües oficials en l'Administració de la Comunitat Autònoma de les Illes Balears, que també és d'aplicació al Servei de Salut.

Dins l'apartat destinat a la integració de les persones nouvingudes i la cohesió social —un aspecte determinant per a la bona convivència de totes les persones que viuen i treballen a les Illes Balears—, s'hi han de trobar establertes les idees i els arguments, les activitats que s'han de dur a terme en temes d'integració a la comunitat lingüística catalana tal com s'explica de

forma extensa i justificada en el document *Informe i propostes de polítiques lingüístiques de cohesió social*, el gruix de l'execució del qual passa per la Conselleria d'Afers Socials i Esports. Les propostes i accions planificades que ja es contenen en el Pla General de Normalització Lingüística i en el Pla d'Actuacions en Matèria de Política Lingüística per al Quinquenni 2016-2021 queden més definides i argumentades en el document esmentat, que està plantejat d'una manera que encaixa a la perfecció amb els objectius generals d'aquesta Conselleria. S'han d'incorporar al pla de treball d'aquesta Conselleria els objectius lingüístics que afecten la integració de les persones nouvingudes i la cohesió social que se'n deriva, i s'hi han de destinar els recursos econòmics i de personal per treballar-los, ja que estan completament units, de forma indissociable, als objectius per a la integració i la bona convivència i, per tant, no es poden menystenir ni oblidar. Recordem, a més, que el juny de 2021 el Parlament de les Illes Balears va aprovar una proposició no de llei mitjançant la qual instava el Govern de les Illes Balears i la resta d'institucions de les Illes Balears a implementar en un termini màxim de dotze mesos les propostes contingudes en aquest document.

Pel que fa als mitjans de comunicació, que representen un dels pilars de la normalització lingüística, s'hauria de complir la Llei 2/2010, de 7 de juny, del Consell Audiovisual de les Illes Balears, i preveure la posada en funcionament d'aquest ens amb un pressupost suficient. Aquest Consell té les funcions ben definides: vetllar per una radiotelevisió pública professional, imparcial, objectiva, de qualitat i en català. També preveu la feina que cal desenvolupar en tots els àmbits de la comunicació i conté apartats específics de les obligacions del Consell pel que fa a l'ús i a la normalització de la llengua catalana.

Concretament, la Llei 2/2010, de 7 de juny, del Consell Audiovisual de les Illes Balears, que ja té onze anys, dona compliment a l'article 77 de l'Estatut d'autonomia. En el seu marc general s'estableix que ha de vetllar pel compliment del model audiovisual en els mitjans de comunicació de les Illes Balears. Actua amb plena independència respecte del Govern, de les administracions públiques i dels operadors audiovisuals. El seu àmbit d'actuació és ampli: des dels mitjans de comunicació audiovisual de titularitat pública d'abast autonòmic, insular i local fins als mitjans de titularitat privada d'aquests mateixos àmbits que operen en règim de concessió o llicència. La Llei també té apartats ben clars que fan referència a la llengua, com ara l'article 4.2.c) («Assegurar el compliment dels principis que inspiren el model lingüístic de l'Estatut d'autonomia de les Illes Balears i fomentar el pluralisme lingüístic»). En relació amb tots els mitjans de comunicació audiovisual, l'article 4.3 preveu, en el punt d), «Vetllar pel pluralisme polític, religiós, social, lingüístic i cultural», i en el punt f), «Garantir el compliment de la normativa lingüística, especialment en relació

amb la llengua catalana». Disposar d'un ens que treballi i vetli per assolir aquests objectius professionals i lingüístics a tots els àmbits de la comunicació pública i privada seria una gran passa endavant per al català als mitjans de comunicació de les Illes Balears.

En el document del Consell Social sobre el sector audiovisual es parla d'un pressupost anual que «volta els 30 milions d'euros» per a IB3 Ràdio i Televisió, mentre que la CCMA del Principat en destina «més de 300 milions». Si el pressupost de la CAIB per al 2021 era de 5.869.887.870 euros i l'assignació a l'Ens Públic de Radiotelevisió de les Illes Balears és de 32.600.000 euros, tenint en compte que la població de les Illes Balears és d'1.171.543 persones, això suposa una despesa per habitant de 27,84 euros i un 0,55 % del pressupost total de la CAIB dedicat a la radiotelevisió pública. Si miram el pressupost dels mitjans audiovisuals públics a altres comunitats amb llengua pròpia diferent del castellà, veim que a Catalunya suposa 38,5 euros per habitant i el 0,71 % del pressupost, i al País Basc, 58 euros per habitant i l'1 % del pressupost. En aquest darrer cas, l'ús de l'èuscar va pujant entre la població.

En aquests moments, en què es tramita la Llei general de comunicació audiovisual, que afectarà les televisions i les plataformes de continguts audiovisuals, s'ha de fer visible l'exigència d'assegurar una presència suficient d'obres audiovisuals en les llengües oficials diferents del castellà, cosa que ja es preveu en els acords del Consell Social de la Llengua Catalana i que consten en el Pla General de Normalització Lingüística, en el Pla d'Actuacions en Matèria de Política Lingüística per al Quinquenni 2016-2021 i en el document específic sobre el sector audiovisual.

Quant a l'àmbit educatiu, la Conselleria d'Educació i Formació Professional, d'acord amb els centres de professors de les Illes Balears i els grups d'investigació de la UIB, concretament l'Institut de Recerca i Investigació Educativa (IRIE) i el Grup de Recerca Sociolingüística de les Illes Balears (GRESIB), podria crear amb el pressupost del qual disposa un grup de treball constituït per professorat d'infantil, primària, secundària i professorat de la UIB que elabori material per treballar les actituds lingüístiques. Es tractaria de crear un grup de docents que, com a part de la formació permanent i continuada que reben, treballin de forma interdisciplinària i al llarg del temps per fer un programa o projecte 3-18 sobre la diversitat lingüística i el plurilingüisme equitatiu. A més de fer-ho interdisciplinari, es podria fer també ajuntant docents de diferents etapes educatives. Dins el grup després es podrien fer comissions o es podria començar per mestres d'infantil, després els diferents cicles de primària i després els de secundària i adults.

S'ha pogut comprovar, després d'una lectura atenta del document sobre actituds lingüístiques, que per poder incidir en un canvi és necessari fer-hi

feina des de tots els àmbits i posar en marxa les propostes, els argumentaris, de forma simultània i a tot l'àmbit territorial. Per això també és important la feina conjunta amb altres consells socials de la llengua d'altres parts del territori. També seria bo que hi hagués alguna campanya estatal de respecte i protecció de les llengües de l'Estat. Per poder dur endavant aquestes propostes és imprescindible que es creïn equips de treball per desenvolupar tot el que hi ha previst al document (per exemple, grups de feina a dos anys vista). Si es fan les trobades amb altres consells socials de la llengua, es podrien crear grups de treball i compartir els resultats de la feina feta. Una feina participada entre les diferents parts del territori i posada en marxa de manera global tindrà més eficàcia i donarà més bons resultats.

Dins els programes de formació continuada dels docents i dels equips directius, tant als cursos presencials als CEP com a les formacions que es fan als centres de treball, i atès que l'objectiu és fer del català l'eix vertebrador del sistema educatiu i és prioritari que els centres educatius treballin per la cohesió social, es poden programar cursos sobre diversitat lingüística i cultural i sobre plurilingüisme equitatiu.

És important recollir en aquest apartat final la proposta de regular que les normatives que es tramitin hagin de comptar amb un informe preceptiu d'impacte lingüístic i cultural. Per fer-lo possible se l'hauria d'incloure en la Llei del Govern de les Illes Balears.

Finalment, el Consell Social de la Llengua Catalana remarca la qualitat del contingut dels documents revisats, la quantitat de feina i d'accions que s'hi proposen, actualitzades, seqüenciades, prioritzades, argumentades, amb la descripció dels agents executors que les han de dur endavant. Com a acords presos per totes les entitats que formen part del Consell Social, és necessari que es posin en marxa de manera immediata i participada per totes les persones i entitats que en formen part, com a mostra ferma del compromís i la responsabilitat de tots.